БУХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Буряад үнэн

КПСС-эй Бурядай обкомой, Улан-Удын горкомой, Бурядай АССР-эй Верховно Соведэй орган.

№ 192 (8717)
АВГУСТЫН 15
ПЯТНИЦА
1958 он

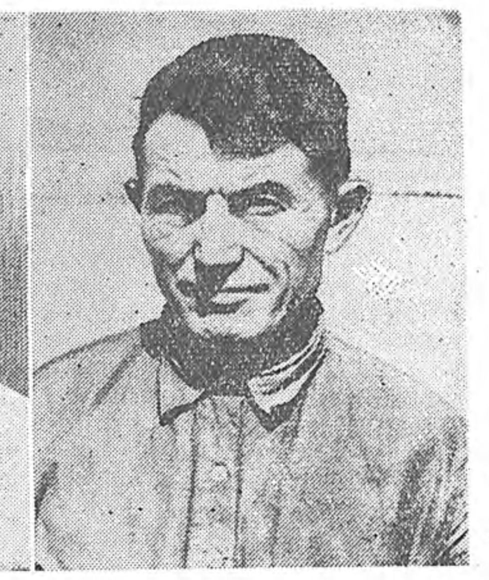
Сэн 20 мүнгэн

ИВАН ЖАРНИКОВ, ИННОКЕНТИЙ ЖАРНИКОВАЙ АГРЕГАДУУД ҮДЭРТӨӨ 40—45 ГЕКТАР ТАРЯА ХАДАНА

ТҮРҮҮШҮҮЛҺЭЭ ЖЭШЭЭ АБАГТЫ!

Кударын аймагай „Путь к коммунизму" колхозой поли дээрэ ажаллажа байһан Иван Жарниковай комплексно агрегат түрүүшын 6 үдэр соо 290 гектар, Иннокентий Жарниковай агрегат 5 үдэртэ 200 гектар таряа хадаба

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: (зүүн гарһаа) Кударын аймагай «Путь к коммунизму» колхозой комплексно агрегадуудые даагшад Иван Жарников, Иннокентий Жарников.

Таряа хуряалгада бүхы техникээ табиха

Республикын колхоз, совхозуудай үргэн полинууд дээрэ орооһо тарянанай ургаса хэзээ хэзээнэйхиһээ эртэ, жэгдээр эдеэшэжэ, хуряалгаяа хүлеэжэ байна. Энэ ургасаяа гээлтэ хоролтогүйгөөр, богони болзорто хуряажа абаха гээшэ хүдөө ажалшадай мүнөөдэрэй дайшалхы зорилго болоно.

Таряа хуряалгые богони болзорто, һайн шаиартайгаар үнгэргэлгэдэ Кударын аймагай «Путь к коммунизму» колхозой механизаторнуудай дүй дүршэл, эдэбхи үүсхэл һайшаалтай. Энэ колхозойхид таряагаа гол түлэб амяарлан хуряаха гэжэ шиидээд, комплексно гурбан агрегат эмхидхэһэн байна. Агрегадые даагшадаар эрхим комбайнернууд Иннокентий, Иван Жарниковтан, Дмитрий Игумнов гэгшэд томилогдоо. Агрегадууд хадаһан таряагаа суглуулан сохихо, сэбэрлэхэ, хатааха уялгатай. Комплексно эдэ агрегадуудай түрүүшын амжалтанууд, дүй дүршэл тушаа бэшэгүүд манай газетын мүнөөдэрэй номерто толилогдобо.

Ороoһо таряае 10—12 үдэрэй туршада амяарлан хадажа абаха зорилго урдаа табяад, Бичурын аймагай механизаторнууд, колхознигууд, совхозой хүдэлмэришэд эршэмтэйгээр ажаллажа байнхай. Энэ аймагай Калининай нэрэмжэтэ колхоз хуряалгадаа түрүүлэн ороод, 5 үдэрэй туршада 700 гектар хадаад, гурбан зуугаад центнер таряа гүрэндөө тушаагаад байна. Бичурынхид үдэртөө мянга гаран гектар таряа хадана. Тиигэбэшье, энэнь үшөөл бага гээшэ. Абаһан уялгаяа дүүргэхын тула тэдэнэр хадалгаяа хоёр-гурба дахин хурдадхаха зэргэтэй.

Теэд юрэнхы дээрээ республика дотор таряа хуряалга тон ааляар, эмхи гурим муутайгаар ябуулагдана. Ороoһо тарянай хаа хаанагүй эдеэшэжэ, амяарлан хадагдахаар, комбайнаар сэхэ хуряагдахаар болобошье, хуряалгын техникэ бүхыдөө табигдаагүй, олохон колхозууд мүнөө хүрэтэр хуряалгаяа эхилээгүй нобшоржо байһаар.

Прибайкальска аймагай колхозуудта таряа хуряалгые үни хада эхилжэ, дүүрэн хүсөөрнь ябуулха байгаад, һүүлэй мэдээгээр эндэ оройдоо лафетнэ 3 жатка табигдаад, миил арбан гектар хадагдаад байха юм. Мүн иимэрхүү байдал Кабанскын, Яруунын, Ториин аймагуудта үзэгдэнэ.

Кабанскын аймагай «Коммунизм», Кировэй нэрэмжэтэ колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд «саг эртэ» гэжэ байһаар, таряа хуряалгадаа гараха дээрээ бэлэн бэшэ байшоо. Трактор, комбайнуудынь хүсэд заһабарилагдажа дүүрээдүй, лафетнэ жаткануудынь РТС-һээ абтаагүй байһан байна. Эдэ техникээ бэлдэтэрнь хэдэн үдэр миин хосорбо.

Эдэ бүгэдэ юун дээрэһээ болооб гэхэдэ, нэн түрүүн аймагуудай хүдөө ажахын инспекциин, РТС-үүдэй хүтэлбэрилэгшэд хуряалгада бэлэдхэлэй хүдэлмэриие хинан шалгаагүй, колхозуудай хүтэлбэрилэгшэдтэ шанга эрилтэ табяагүй байшоо. РТС-үүдэй хүтэлбэрилэгшэд хуряалгын машинануудай заһабарилгада хамаархангүй байжа, хэрэгтэй болохо шухала частьнуудые бэлдээгүй байшоо. Тиимэ дээрэһээнь мүнөө болотор олон тоото комбайнууд, лафетнэ жаткануд энэ тэрэ частьнуудаар дуталдажа, миин хэбтэнэ ха юм. Кабанскын, Ториин РТС-үүдэй хүтэлбэрилэгшэд харьяата колхозуудтаа хуряалгын техникые һайса бэлдээгүй, бүтээсэ ехэтэйгээр хүдэлгэхын тула тон бага оролдолго гаргана.

Ургаса хуряалгын халуун хаһада иимэ аали нобшо, харюусалгагүй баримтануудые тэсэхын аргагүй. «Саг соонь хуряагаа һаа—шүүхэш, хожомдоо һаа—алдахаш» гэжэ арад зон аргагүй зүбөөр хэлсэдэг. Тиимэһээ дутагдалнуудаа энэ дороо усадхажа, колхоз, совхозуудай хүтэлбэрилэгшэд хуряалгын хүдэлмэриие зүбөөр эмхидхэхэ, бии байгаа комбайн, лафетнэ жаткануудаа бүгдыень үдэр, һүнигүй хүдэлгэхэ уялгатай.

Хуряалгын техникые бүтээсэ ехэтэйгээр, түхэреэн сүүдхэ соо хүдэлгэхын тула тэрээндэ һүни хүдэлхэ түхеэрэлгэ тодхохо, хоёр халаанда ябаха механизаторнуудые дары томилхо шухала.

Хуряалга дээрэ ябаһан механизаторнуудые халуун анхаралаар хүреэлхэ, эдеэ хоолыень хүдэлдэг газартань абаашажа үгэхэ, полевой стануудые, тракторна вагончигуудые үшөө дахин шалгажа үзөөд, тэрэниие хүсэд һайнаар түхеэрхэ хэрэгтэй.

Хадалга, хуряалгые оролдосотойгоор эмхидхэхынгээ хажуугаар колхоз, совхозуудай хүтэлбэрилэгшэд гүрэндэ таряа тушааха, үрэһэ хүрэнгэ хааха хэрэгтэ онсо анхаралаа табиха зэргэтэй.

Нүхэд комбайнернууд, лафетнэ жаткын машинистнууд! Хуряалгын түрүүшүүлһээ жэшээ абажа, лафетнэ жаткаар үдэртөө 40 гектарһаа доошо бэшэ, комбайнаар 15—20 гектарһаа бага бэшэ хадахын түлөө тэмсэгты!

Смоленскэ областьдо Ленинэй орден барюулагдаба

СМОЛЕНСК, августын 13. (ТАСС). Смоленщинын ажалшадай баяртай һайхан һайндэр августын 13-да болоо. Энэ үдэр областьдо правительствын эгээл дээдэ шан—Ленинэй орден барюулагдаа.

Августын 13-най үдын хойно областной драматическа театр соо ажалшадай депутадуудай областной соведэй, КПСС-эй областной комитедэй баяр ёһололой заседани боложо, тэрээндэ хүдөө ажахын, промышленностиин түрүүшүүл хабаадаа. КПСС-эй ЦК-гэй Нэгэдэхи Секретарь, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. С. Хрущевой, областиин партийна, советскэ организацинуудай хүтэлбэрилэгшэдэй, хүдөө ажахын солото хүнүүдэй, промышленность, барилгада шэные үүсхэгшэдэй президиумдэ харагдахадань, сугларагшад тэдэниие нэрьемэ альга ташалгаар угтаа.

Хүдөө ажахые цэбжээхэ хэрэгтэ, илангаяа лён, мяха, һү ехээр абажа, гүрэндөө тушааха хэрэгтэ амжалта туйлаһанайнь түлөө Смоленскэ областиие Ленинэй орденоор шагнаха тухай СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй секретарь М. П. Георгадзе уншаа.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй, КПСС-эй ЦК-гэй даалгабаряар нүхэр Н. С. Хрущев областиин түлөөлэгшэдтэ энэ үндэр дээдэ шан барюулба.

Партиин обкомой секретарь П. И. Доронин үндэр дээдэ шанда хүртөөһэнэйнь түлөө парти, правительствода сэдьхэлэй баясхалан хүргөөд, партиин ямаршье даабариие Смоленщинын ажалшад нэрэтэй солотойгоор дүүргэхэ гэжэ областиин ажалшадай зүгһөө мэдүүлбэ.

Хэдэн түрүүшүүлэй үгэ хэлэһэнэй һүүлээр сугларагшадта халуунаар угтагдан КПСС-эй ЦК-гэй Нэгэдэхи Секретарь, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. С. Хрущев үгэ хэлээ.

Смоленскдэ айхабтар ехэ митинг болобо

СМОЛЕНСК, августын 13. (ТАСС). Смоленскдэ Соведүүдэй байшангай урда тээхи талмай дээрэ айхабтар ехэ митинг болоо. Областиин Ленинэй ордендо хүртэһэн һайн һайхан баярта энэ митинг зорюулагдаа.

КПСС-эй Смоленскын обкомой нэгэдэхи секретарь П. И. Доронин, мүн нүхэр Н. С. Хрущев митинг дээрэ үгэ хэлээ.

Үдэртөө 40—45 гектар хаданабди

Колхозуудай полинууд дээрэ үндэр баян ургаса ургажа байна. Бидэ механизаторнуудай үмэнэ талха тарянанай ургасые богони болзорто гээлтэ хоролтогүйгөөр хуряажа абаха харюусалгатай, хүндэтэйшье зорилго табигдана. Имагтал амяарлан хуряалга үргэнөөр хэрэглэжэ, урдаа табигдаһан зорилгоо дүүргэжэ шадахабди.

Аймагай колхозууд гурбадахи жэлээ амяарлан хуряалга хэрэглэжэ байна. 1957 ондо «Путь к коммунизму» колхоз бүхы таряалангайнгаа 90 процент, Ленинэй нэрэмжэтэ колхоз—80 процент, Куйбышевай нэрэмжэтэ колхоз—75 процентыень энэ түрүү аргаар хуряаһан юм. Тэрэнэй ашаар эдэ колхозууд таряа хуряалгын гээлтэ хоролтые нилээд усадхаһан байна.

Олон комбайнернууд баян дүй дүршэлтэй болоо. Үнгэрһэн жэлдэ лафетнэ жаткаар сезон соогоо комбайнер Иннокентий Жарников — 1028 га, И. Кривогорницын—850 га таряа хадаа. Мүн бусад комбайнернууд һайн амжалта туйлаа һэн.

Тээсгэн болоһон аймагай механизаторнуудай зүблөөн дээрэ механизаторнууд лафетнэ жаткаар үдэр бүри халаанайнгаа даабариие (халаанай даалгабари —18 га) 2—2,5 дахин дүүргэжэ, 40—50 гектар хүрэтэр сабшаха, жатка бүхэн 15 үдэрэй туршада 600 гектарһаа бага бэшэ таряа хадаха гэһэн уялгануудые абаа. Сабшагдаһан вал сүүдхэдээ 20 гектарһаа бага бэшые суглуулжа сохихо гэлсээбди.

Энэ жэлдэ аймагай бүхы колхозууд таряалангайнгаа 90 процентыень амяарлан хуряаха гэжэ хараалланхай.

Бидэ механизаторнууд иимэ уялгануудые абанхайбди:

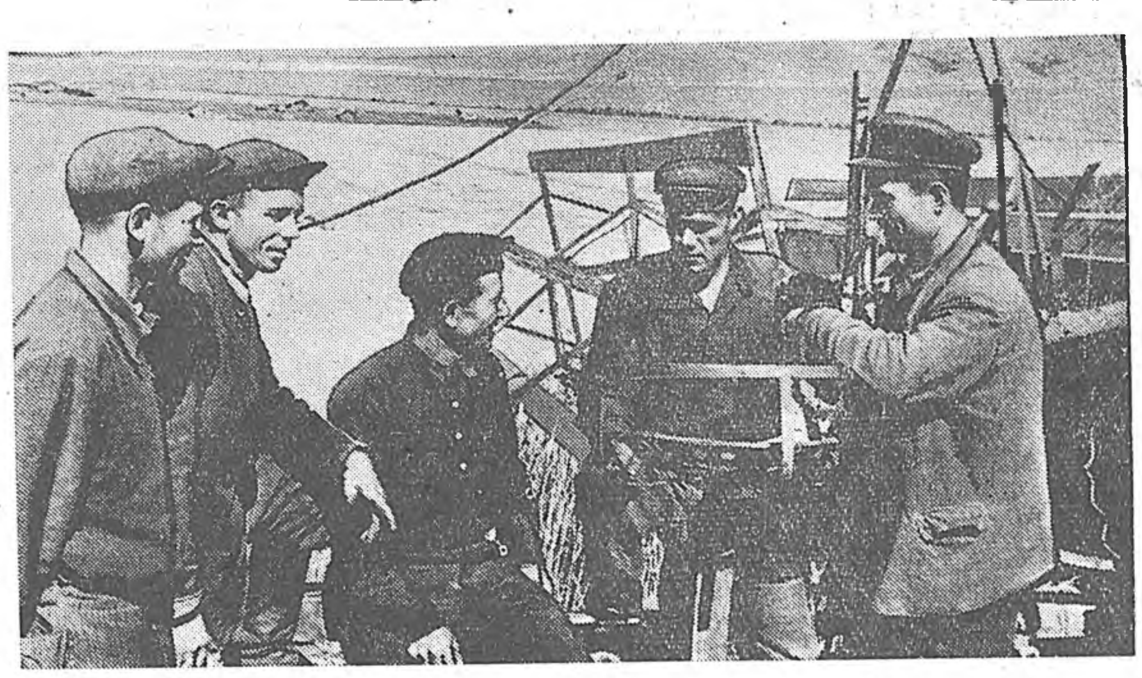
Комбайнер Иннокентий Жарниковай хүтэлбэрилдэг комплексно агрегат «Путь к коммунизму» колхоздо 20 үдэрэй туршада 836 гектар амяарлан хадаха. Нүхэр Жарников өөрөө «С-6» маркын комбайнаар 450 гектар суглуулжа сохихо юм.

Комбайнер Д. Улахановай агрегат Ленинэй нэрэмжэтэ колхоздо 16 үдэрэй туршада 800 гектар амяарлан хуряаха.

Комбайнер Иван Николаевич Жарниковай агрегат «Путь к коммунизму» колхоздо 20 үдэрэй туршада 800 гектар сабшаха, өөрөө Иван Жарников 400 гектарай таряа суглуулжа сохихо байна.

Түрүүшын үдэрнүүдһээ эхилжэ абаһан уялгануудаа дүүргэжэ байнабди. Ленинэй нэрэмжэтэ колхоздо нүхэр Д. Улахановай агрегат 200 гаран гектар, «Путь к коммунизму» колхоздо Иван Жарниковай комплексно агрегат зургаан үдэрэй туршада 290 гектар амяарлан хуряагаа. Таряа хуряалгаяа түрүүшын үдэрһөө амжалтатайгаар эхилжэ, абаһан уялга, түсэбүүдээ заатагүй дүүргэхэбди гэжэ мэдүүлнэбди.

Иннокентий Жарников,
Иван Жарников,
«Путь к коммунизму» колхозой комбайнернууд,
Д. Улаханов, Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой комбайнер,
Б. Яглинов, тракторист.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Кударын аймагай «Путь к коммунизму» колхозой суута механизатор Иннокентий Жарников агрегадайнгаа гэшүүдтэ заабари үгэжэ байна. (Зүүн гарһаа) тракторист Х. Рахматулин, 1-дэхи комплексно бригадын бригадирай орлогшо Г. Д. Жарников, И. Н. Жарников, лафетнэ жаткын машинист П. М. Игумнов, тракторист Н. А. Жарников.

А. Бадаевай фото.

Нүхэд А. Б. Аристов, Л. И. Брежнев, М. А. Суслов, Н. С. Хрущев, Д. С. Полянский гэгшэд Куйбышевта айлшалба

КУЙБЫШЕВ, августын 13. (ТАСС-эй тусхай корр.). Нүхэд А. Б. Аристов, Л.И.Брежнев, М. А. Суслов, Н. С. Хрущев, Д. С. Полянский гэгшэд КПСС-эй Куйбышевска обкомой нэгэдэхи секретарь М. Т. Ефремов болон бусадтай хамта дайнай һүүлдэ баригдаһан Новокуйбышевск городто августын 12-ой үглөөгүүр хүрөө. Эндэ айлшад орон дотор эгээ томо, нефть болбосоруулдаг заводые, хэмэл спиртын заводой түрүүшын ээлжээе хараа.

Нефть болбосоруулдаг заводой директор нефтиин яажа болбосоруулагдадаг тухай, предприятиин хүдэлмэри тухай айлшадта дэлгэрэнгыгээр хөөрөө. Тус завод орон дотороо эгээл түрүүлэн нефтьһээ тоһо абадаг болоо. Мүн предприяти хэмэл спирт бүтээхэ түүхэй эд гаргана.

Газһаа абтадаг хэмэл спирт ямар сэнтэйб, таряанһаа абтадаг спиртдэ орходоо хэр үнэгүй гээшэб гэжэ Н. С. Хрущев хэмэл спиртын заводой директорһээ һураба.

— Манай предприятиин гаргадаг спирт таряанһаа гү, али хартаабхаһаа абтадаг спирттэй шанараараа тон адли байхаһаа гадна, гурба дахин үнэгүй. Энэ жэлдэ манай гаргаха спиртые таряанһаа ababал, хэдэн миллион пүүд гаргашалагдаха ёһотой байгаа.

Парти, правительствын хүтэлбэрилэгшэд предприятиин цехүүдээр ябажа хараа. Энэ заводой хүдэлмэрилэгшэдэй гурбанайнь нэгэ хуби инженерно-техническэ эрдэмтэй юм. Тэдэнэй олониинь энэ предприяти барилсахатаяа хамта һуралсажа, химик-мэргэжэлтэд болоһон байна.

Заводуудые хараһанайнгаа һүүлээр парти, правительствын хүтэлбэрилэгшэд Новокуйбышевск город хараа, барилгын талмайнуудаар ябаа.

***

Нүхэд А. Б. Аристов, Л. И. Брежнев, М. А. Суслов, Н. С. Хрущев, Д. С. Полянский, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй түрүүлэгшын орлогшонор А. Ф. Засядько, И. И. Кузьмин болон бусад августын 12-то «ТУ-104» самолёдоор Куйбышевһаа мордоо.

Мүн тэрэ үдэртөө, августын 12-то тэдэнэр Москвагаа бусажа ерээ.

Түрүү дүй дүршэлэй трибуна

Түрүү аргануудые үргэнөөр хэрэглэнэ

Эдеэшэжэ шарлашанхай шэниисэ, хара таряагаар хушагданхай тала, гүбөөнүүд тойроод харагдана. «Путь к коммунизму» колхозой «Худагай дэргэдэ» гэжэ газарай полевой станһаа трактор, машинануудай, зернопультнуудай абяан һүлэмхихэнөөр соностоно.

Хадагдажа байһан таряалангай захада республикын суута механизатор Иннокентий Николаевич Жарников, 1-дэхи комплексно бригадын бригадирай орлогшо Григорий Дорофеевич Жарников хоёртой ажал хүдэлмэри тухайнь хөөрэлдэжэ байбабди.

— Хэзээ таряанда оробот?—гэһэн асуудалда Григорий Дорофеевич иигэжэ харюусаба:

— Манай бригада гурбадахи үдэрөө таряа хадажа байна. Хоёрдохи комплексно бригадада хабаададаг Иван Николаевич Жарниковай агрегат августын дүрбэндэ лафетнэ жаткаяа табяа һэн.

— Мүнөө жэлэй ургаса нёдондонойхидо хүрэхэгүй байна. Эндэхи участогайхида орходоо Кударын дабаан дээрэхи һайн. Тиигэбэшье гектарһаа 8—10 центнер хуряаха бэзэбди. Июльдэ паратай халуун байжа, тарян эртэ эдеэшээд, урдынхиһаа урид хадажа захалаабди,—гэжэ Иннокентий Николаевич Жарников нэмээнэ.

Кударын аймагай колхозууд амяарлан хуряаха түрүү арга жэлһээ жэлдэ үргэнөөр хэрэглэдэг болонхой. Таряа сэхэ комбайнаар хуряаһанда орходоо энэ аргын тон һайн байһаниинь элирүүлэгдээ. Энээнэй ашаар хуряалгын хүдэлмэри эртээр эхилдэг, тарян богони болзорто, гээлтэ хоролтогүйгөөр хуряагдадаг байна. Мүнөө жэл аймагай колхозууд таряалангайнгаа ехэнхи хубиие амяарлан хуряахань. Амяарлан хуряахада нэгэ гектарта 2—3 центнер тарян арьбалагдадаг. Аймагай колхозууд энээнэй ашаар 35 мянган центнер таряа нэмэжэ абаха болоно.

«Путь к коммунизму» колхоз 2700 гектарта эртын тарилга хэнэ. Тэрэнэй 97 процентнь амяарлан хуряагдаха юм.

Хуряалгын эхилхын урда аймагай механизаторнууд сугларжа, хуряалга яажа һайнаар үнгэргэхэ тухай хөөрэлдэһэн, дүй дүршэлөө андалдан абалсаһан байгаа.

Сүүдхэдээ лафетнэ жаткаар 40 гектарһаа дээшэ таряа хадаха, тиигэжэ 15 үдэрэй туршада 600 га таряа хадаха, мүн сүүдхэдээ 20 гектар таряае комбайнаар суглуулжа сохихо, тиигэжэ 15 үдэрэй туршада 300 гектар таряа хуряаха уялга аймагай механизаторнууд абаһан байна.

— Хэды гектар таряа хадаад байнат?—гэжэ Иннокентий Николаевичһаа мүнөө асуухадамнай иигэжэ харюусаба:

— Манай агрегат табан үдэрэй туршада 200 гаран гектар таряа хадаад байна. Үдэртөө 40—45 хадажа, хоёр үлүүтэй нормо (үдэрэй нормо 18 гектар) дүүргэнэбди. Энээн дээрээ тогтонгүй бүри ехые хадахаяа оролдохобди.

«Путь к коммунизму» колхоздо таряа хуряалгын үедэ комбайнын комплексно агрегадууд эмхидхэгдэһэн байна. Нэгэ агрегат нэгэ лафетнэ жатка, хоёр комбайн, хоёр автомашина. 20 хүнһөө бүридэнэ.

Иннокентий Жарниковай агрегадта лафетнэ жаткын машинистаар Петр Игумнов хүдэлнэ. Лафетнэ жаткынхидай ажал үглөөнэй 6 часта эхилнэ. Механизмуудаа һайнаар шалгажа хараһанай, тоһодоһоной, һуларһан шурэбүүдые мушхаһанай һүүлээр эдэнэр һэлгэжэ байгаад үдэшын 8 час болотор ябана. Үдэшэлэн мүн лэ һайнаар лафетнэ жаткаяа, трактораа шалгаад, тэдэ һүниин 2—3 час хүрэтэр ажаллана.

— Полиин нэгэ талаһаа нүгөөдэ хүрэтэр ябажа, лафетнэ жаткаар хадахада юугээрээ һайн байнаб,—гэжэ суута комбайнерһаа асуубабди.

— Энэ түрүү арга хэрэглэхэдэ, таряа суглуулжа сохиходо һайн байдаг. Шэнэ загон хэхэдээ 30 метрһээ үргэдүүлхэ хэрэггүй,—гэжэ нүхэр Жарников харюусаба.

Нүхэр Жарников энэ жэлдэ лафетнэ жаткада өөрөө һуугаагүй болобошье, нүхэдэйнгөө хүдэлмэриие эмхидхэнэ, хүтэлбэрилнэ, шалгана.

— Мүнөө жэлдэ хүдөө ажахын Бүхэсоюзна выставкын нээгдэхэдэ Москва хото ошожо ерээб. Тэндэ парти, правительствын хүтэлбэрилэгшэдые харааб, мүн оронойнгоо түрүү колхозуудай, механизаторнуудай дүй дүршэлтэй танилсааб, өөртөө туһатай али олон юумэ ойлгожо абаад, ажалдаа хэрэглэжэ байнаб,—гэжэ Иннокентий Николаевич хөөрэнэ.

Үндэр амжалта туйлахын тула техникэеэ һайнаар харууһалха шухала. Лафетнэ жаткын отолдог аппарадые нарииваар шалгажа, тоһодожо ябаха хэрэгтэй. Энээндэ нүхэр Жарниковай агрегадайхид анхаралаа ехээр хандуулна. Үглөөгүүр шүүдэрэй хатажа байхада трактор нэгэдэхи, хоёрдохи скоростёор ябуулагдана. Мүн энэ үедэ отолдог аппарадайнгаа дүрбэнэй гурбан хубяар хадана. Саашадаа гурбадахи үдэрынь дүрбэдэхи скоростёор трактор ябуулагдадаг байна.

2-дохи комплексно бригадын (бригадирынь Д. Д. Игумнов) механизаторнууд аймаг соогоо эгээ түрүүн таряа хуряалгада гараа. Иван Николаевич Жарниковай агрегат 290 гектар таряа амяарлан хуряагаад байна. Эдэнэр үдэртөө хоёр хахад шахуу нормо дүүргэнэ. Нүхэр Жарников хоёрдохи жэлээ амяарлан хуряалгада ябана. Нёдондо тэрэ 560 га амяарлан хуряагаад, 440 га таряа суглуулжа сохиһон байха юм. Мүнөө жэлдэ 800 га лафетнэ жаткаар хадаха, 400 гектарта таряа Иван Николаевич суглуулжа сохихо уялга абанхай.

Мүнөө жэлдэ ажалай эмхидхэл, түлбэри шэнэдхэн зохёогдонхой. Хэрбээ агрегадуудай үдэртөө 18 гектар (нормонь) хадабалнь гектар бүридэ хахад ажалта үдэр бэшэгдэхэ болоно. 30 га хадаа һаань гектар бүридэ нэгэ ажалта үдэр, 30-һаа 40 гектар хүрэтэр хадабалнь гектар бүриин нэгэ хахад ажалта үдэр бэшэгдэхэ юм. Суглуулжа сохиһон комбайнерта 10 гектарта (нормонь)—гектар бүриин хахад ажалта үдэр, 10—15 гектарта—0,75 ажалта үдэр, 15—20 гектарта нэгэ ажалта үдэр бэшэгдэхэ байна. Даагшадань агрегадай олоһон олзын 5 процент үгтэхэ юм.

Мүн энээнһээ гадна мүнгэн шангууд бии болгогдонхой. Ажалай шэнэ түлбэри механизаторнуудые шэнэ амжалтануудта урмашуулан, таряа хуряалгые богони болзорто үнгэргэхэдэ туһалха байна.

Колхозой правлени, партийна организаци таряа хуряалгын үедэ колхознигуудай культурна эрилтые хангахын тулада оролдоно. Нэгэдэхи, хоёрдохи комплексно бригадануудай «Худагай дэргэдэ» гэжэ газарта полевой стан һайнаар түхеэрэгдэнхэй. Хамтын байра соо сагаан бүдөөр хушагданхай шэнэхэн, бамбагар сеткэтэй оронууд жэрытэр табяатай. Столнууд дээгүүр шэнэ журнал, газетэнүүд, шатар, домино гэхэ мэтэ бии. Дуратай хүн биллиардаар наадажа болохо. Ханада уряа лозунгнууд, буланда «Родина» радиоприемник табяатай. Эндэ сүлөөтэй сагтаа колхознигууд амарна. Лекци, хөөрэлдөөнүүд хододоо үнгэргэгдэнэ. Мүн столовонь һайнаар түхеэрэгдэнхэй.

Иигэжэ «Путь к коммунизму» колхозойхид таряа хуряалгаяа эршэмтэйгээр ябуулжа байна. Эдэнэр 20 хоногой туршада хуряалгаяа дүүргэхээр зоригжоод, августын 12 болотор 560 шахуу гектар таряа хадаба.

А. Бадаев, Д. Болхоев,
манай корреспондентнүүд.

ПАРТИЙНА АЖАБАЙДАЛ

Ойлгуулламжын хүдэлмэридэ анхарал ехээр хандуулха

Ниитын малай тоо толгойе олошоруулха, мал ажалhаа ашаг шэмэ ехээр абадаг болохын түлөө Хориин аймагай партийна организаци, колхознигууд болон механизаторнууд, мэргэжэлтэд үнгэрhэн жэлэй турша соо бага бэшэ оролдолго гаргаhан байна.

Гэбэшье, хүдөө ажахые хүгжөөхэ талаар дутуу дунданууд, ашаглагдаагүй арга боломжонууд үшөөл бии. Энээнии hая Хоридо боложо үнгэрhэн партиин айкомой ээлжээтэ пленум элирхэйлбэ. Тус пленум дээрэ «КПСС-эй ЦК-гэй июниин Пленумэй, партиин обкомой IV пленумэй дүнгүүд болон аймагай партийна организациин зорилгонууд» гэhэн асуудал зүбшэн хэлсэгдээ.

Хүдөө ажахын продуктнуудые бэлэдхэхэ шэнэ гурим, худалдан абаха үнэ сэн хадаа колхознигуудые ехээр урмашуулна, ажахыгаа түргэнөөр хүгжөөхэдэнь тэдэнэртэ ехэ арга боломжо олгоно гэжэ пленумдэ хабаадагшад тэмдэглээ. Хүсэд бэшэ абтаhан мэдээгээр, нёдондонойхидо орходоо бүхы дээрээ аймагай колхозуудай жэлэйнь олзо 2,5 миллион түхэриг хүрэтэр нэмэн дээшэлхэ юм. Тиимэhээ шэнэ эрхэ байдалда ажахыгаа бүри түргэнөөр хүгжөөхэ зорилго табигдана.

Теэд аймагай хүдөө ажахые дэбжэхэ талаар хараалагдаhан хэдэн олон хэмжээ-ябуулганууд дүүргэгдэнэгүй гэжэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй.

— КПСС-эй айком хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй, илангаяа залуушуулай дунда хүмүүжүүлгын хүдэлмэри hулаар ябуулна, тэрээнhээ боложо ажалай жаяг заршам эбдэхэ баримтанууд али олон үзэгдэнэ,—гэжэ «Улаан Одон» колхозой партийна эхин организациин секретарь нүхэр Сультимов шүүмжэлбэ. Аймагай хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэд колхозуудаар ябахадаа лекци, элидхэл, хөөрэлдөө багаар үнгэргэнэ. Культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэрие үргэнөөр эмхидхэхэ хэрэгтэ комсомолшууд, залуушуул муугаар хабаадана.

Ажалшадай дунда политическэ хүдэлмэриин hулаар ябуулагдажа байhан тухай айкомой гэшүүн нүхэр Рандин хэлэбэ. Зарим предприяти, эмхи зургаануудта, колхозуудта КПСС-эй ЦК-гэй июниин Пленумэй түүхэтэ тогтоолой удхашанар халирхайгаар тайлбарилагдана, харуулан ойлгуулха агитаци эмхидхэгдэнэгүй гэжэ үгэ хэлэгшэ шүүмжэлбэ.

Аймгүйсэдкомой хүдөө ажахын инспекциин зоотехник нүхэр Дондоков аймаг дотор мяха ехээр абадаг түрүүшүүлэй, мэргэжэлтэдэй дүй дүршэл олондо хангалтагүйгөөр нэбтэрүүлэгдэнэ гээд, хэдэн hанамжануудые оруулhан байна.

— Абаhан уялгануудаа дүүргэдэггүй, хэлэhэн үгэдөө хүрэдэггүй хүтэлбэрилэгшэдтэ партиин айкомой бюро эрилтэ багаар табина,— гэжэ «Заготскодой» конторын директор нүхэр Монкетов тэмдэглээ.

Партиин айком, тэрэнэй бюро ажахын асуудалнуудта ехэхэн анхаралаа хандуулаад лэ, идеологическа хүдэлмэрие, арадай гэгээрэлэй болон элүүрые хамгаалгын эмхи зургаануудай ажал-ябуулгые шухалада тоолодоггүй гэжэ олохон хүнүүд хэлэhэн байна.

Пленумдэ хабаадагшад дэлгэрэнгы шиидхэбэри абаад, тэрэнээ заатагүй дүүргэхын тула бүхы хүсэеэ элсүүлхэ гэжэ тогтоогоо.

В. Недорезов.

Коммунистнуудай үүргэ дээшэлнэ

«Ажалай түрүү дүй дүршэлые үйлэдбэридэ нэбтэрүүлхэ тухай», «ВЛКСМ-эй 40 жэлэй ойе нэрэтэй түрэтэйгөөр угтаха талаар заводой комсомолой организациин хараалhан хэмжээ-ябуулганууд тухай» асуудал мүнөөдэрэй партийна бюрогой заседани дээрэ зүбшэн хэлсэгдэхэ гэжэ парторганизациин секретарь нүхэр Паньков соносхобо. Удаань Улан-Удын модоной заводой партийна организациин бюрогой гэшүүд эдэ асуудалнуудые нэгэн дуугаар баталаад, эдэбхитэйгээр зүбшэн хэлсэжэ эхилнэ.

Рама хэдэг дүй дүршэлтэй түрүүшүүлэй, хюрөө тодхогшодой ажалые шудалжа, ямар нэгэн ажал дүүргэхэ зуураа, хэды шэнээн саг тэдэнэй хэрэглэдэг байhые тодорхойгоор зураглан харуулаад, бусад хүдэлмэришэдэй дунда нэбтэрүүлхэ тухай асуудал зүбшэн хэлсэгдэхэ табигдана.

Эдэ асуудалнуудаар партийна бюро тодорхой хэмжээ-ябуулгануудые хараалhан байна. Хөбрдохи асуудал тушаа мүн лэ ехэ хөөрэлдөөн болоо. ВЛКСМ-эй гэшүүд, залуу хүдэлмэришэд уралан нарижуулгын нэгэ нэгэ дурадхал оруула, тэдэнние үйлэдбэридэ нэбтэрүүлhэнэй ашаар 250 мянган түхэригэй алмалта хэхэ гэжэ комсомолшууд шиидхэн байгаа. Хүбүүд, басагадай энэ шиидхэбэрие партбюро haйшааба.

Иигэжэ модоной заводой партийна эхин организациин бюро үйлэдбэриин шухала асуудалнуудые зүбшэн хэлсэжэ байдаг.

Заводой партийна организацида 57 коммунист, 5 партийна группа бии. Тэдэнэй 40 шахуу коммунистнь үйлэдбэриин харюусалгатай участогууд дээрэ ажаллана. Ажалай бүтээсые дээшэлүүлхэ, продукци бүри ехээр бүтээн гаргаха, техническэ дэбжэлтэ хангаха асуудалнуудые шиидхэхэ хэрэгтэ партийна организаци ехэ анхарал хандуулна. Эдэ асуудалнууд партийна суглаан, бюрогой заседанинууд дээрэ саг үргэлжэ зүбшэн хэлсэгдэдэг. Модо уһаһаа гаргаха ажалай хэр зэргэ ябуулагдажа байhан, заводой капитальна заhабарилга, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ арга боломжонууд тухай асуудалнууд партийна суглаан дээрэ hүүлэй үедэ зүбшэн хэлсэгдээ.

Коммунистнуудай дурадхалаар, ажалай эмхидхэлые haйжаруулха хэрэгтэ зорюулагдаhан түсэб hара соносхогдоhон байгаа. Энэ түсөө ажалай бүтээсые дээшэлүүлхэ талаар уралан нарижуулгын, ухаалан зохёолгын 123 дурадхал оруулагдаа. Тэдэнэй 86-ие үйлэдбэридэ нэбтэрүүлhэнэй ашаар, тус завод жэл соо 400 мянган түхэригэй эрьбэлэлтэ хэхэ арга боломжотой болоhон байха юм. Коммунист А. П. Васильев транспортерто модо ашааха түхеэрэлгэ зохёоhон юм. Энэ түхеэрэлгэ ажмалтагаар хэрэглэгдэжэ, нэгэ жэлэй турша соо 9 мянган түхэригэй алмалта үгэнэ. Мүн эндэ ниитэ-политическэ хүдэлмэри нилээд haйжараа. Урдань партийна организациин зарим коммунистнууд партийна, ажалай журам эбдэдэг, уялгануудаа хангалтагүйгөөр дүүргэдэг, hогтуугаар ажалдаашье ерэдэг hэн. Коммунистнуудые хүмүүжүүлхэ, тэдэнэй политическэ, ажалай эдэбхиие дээшэлүүлхэ талаар горьтой хүдэлмэри хэгдээ. Уялгаяа муугаар дүүргэдэг, журам эбдэhэн коммунистнуудта шанга эрилтэ хэгдэдэг болоо. Иимэ тааруугүй ябадал гаргагшад саг соогоо партийна бюродо гү, али партийна суглаан дээрэ зүбшэн хэлсэгдэнэ. Тиигэжэ hүүлэй үедэ иимэ баримтанууд үзэгдэхэеэ болёо.

Партийна организаци баталагдаhан түсэбэй ёhоор хүдэлмэрээ эмхидхэнэ. Партийна суглаан саг соогоо, hарадаа нэгэ дахин заатагүй үнгэргэгдэдэг. Үйлэдбэриин асуудалнуудhаа гадна, ниитэ-политическэ хүдэлмэри тухай, даажа байhан ажалайнгаа түлөө коммунистнуудай харюусалгые дээшэлүүлхэ, социалистическэ мүрысөө эмхидхэхэ тухай асуудалнууд коммунистнуудай зүбшэн хэлсэлгэдэ табигдана. Партийна суглаан дээрэ хэлсэгдэхэ асуудал бэлэдхэхэ даабари юрын коммунистнуудта үгтэдэг. Гадна, коммунист бүхэн партийна даабаритай байдаг.

Ажалай эмхидхэл haйжаруулха асуудал шиидхэлсэжэ зуураа, коммунистнууд ажалай түрүү зэргэдэ ябана. Коммунистнууд Максимов, Васильев, Федоров, Суханов, Кочуров, Малышев, Рымарев, Белокрылов болон бусад ажалай үндэр бүтээсэ түйлажа, бусадта жэшээ харуулна.

Заводой коллективэй дунда социалистическэ мүрысөөн үргэнөөр дэлгэрэнхэй. Цехүүд, халаан, хүдэлмэришэд бүхэн хоорондоо мүрысэнэ. Партийна группануудай, профсоюзай, комсомолой организацинууд социалистическэ мүрысөө эмхидхэлгэдэ эдэбхитэйгээр хабаадалсадаг юм.

Мүрысөөндэ илагшадта заводой дирекци, партийна организаци, профсоюзай комитедэй дамжуулган Улаан туг саг соогоо барюулагдадаг.

Мүрысөөнэй үедэ партийна организацинууд ажал haйжаржа, коммунистнуудай эмхидхэхы үүргэнь дээшэлнэ. Түүхэй эд бэлэдхэлдэг цэхын партийна группа (партгруппоргынь А. П. Васильев) 7 коммунистнай бүридэнэ. Тэдэнэр бүлгадаа социалистическэ мүрысөөнэй түрүү зэргэдэ гаранхай.

Гадна завод дээрэ харуулан ойлгуулха агитаци үргэнөөр хэрэглэгдэнэ. Эндэхи 35 агитаторнууд хүдэлмэришэдэй дунда ойлгууламжын хүдэлмэри үргэнөөр ябуулна. Тэдэнэртэй семинар саг соогоо үнгэрэгдэдэг.

Партийна бэшэ, жиирэй хүдэлмэришэдтэй барисаагаа бэхижүүлхэ хэрэгтэ партийна организаци анхаралаа ехээр хандуулдаг. Энэ зорилгоор нэмэлд 6 партийна суглаан үнгэргэгдөө.

Модоной завод энэ жэлэй түрүүшын хахад жэлэй түсэбые 105,6 процент дүүргэhэн байна. Заводой 23 түрүү хүдэлмэришэд ерэхэ жэлэй түсэбөө ажаллана. Үйлэдбэриин амжалта түйлаха хэрэгтэ заводой коллективтэ партийна организаци ехэ нүлөө үзүүлнэ.

С. Бардамова.

РЕСПУБЛИКЫН ҮЙЛЭДБЭРИЛГЫН ХҮСЫЕ ХҮГЖӨӨХЭ ТУХАЙ ЗҮБЛӨӨНҺӨӨ

Хүдөө ажахын секцидэ

Августын 13-най үглөөнэй заседани. Бурят ороной газар дайдын хүрьhэ шэнжэлhэн дүнгүүд, тэрээндэ зохилдуулан газар таряалангаа эрхилхэ гол ёhо гуримууд болон республика дотороо тэжээлэй бата бэхи hууритай болохо тухай асуудалнуудаар нүхэд **К. А. Уфимцева, О. В. Макеев, Н. Г. Важенин, Н. В. Барнаков, М. А. Рещиков, А. Г. Давыдов** гэгшэдэй элидхэлнүүдые зүбшэн хэлсэлгэ болобо.

Республикын комплексно туршалгын станциин научна хүдэлмэрилэгшэ нүхэр **Останин** түрүүлэн үгэ хэлэхэ зуураа, малай нэмэлтэ ногоон тэжээлдэ намарай хара ороohо хэрэглэбэл зохистой гэжэ дурадхаба. Юуб гэхэдэ, намар таригдаhан ороohон хабартаа эгээн түрүүлжэ ногоо үгэхэ болоно. Намар таригдаhан ороohые июниин эхеэр сабшабал, гектар бүриhөө 25 центнер хүрэтэр ногоо абажа болохо байна. Удаань намар болотор тэрэл газараа үшөө 2—3 дахин сабшажа болохо бшуу. Тиихэдээ энэ ургамалые ногоон тэжээлэй конвейертэ тарихада угаа зохистой байhаниинь манай туршалгаhаа элирhэн байха юм.

Саашань нүхэр **Лёвенко** республика дотор эртын овощь теплицэ соо ургуулха агротехникын хүсэд hайнаар тодорхойлогдоогүй, энэ хүдэлмэриин гээгдэлдэ байhан тухай тогтобо. Партиин ЦК-гэй сентябриин Пленумэй hүүлээр колхоз, совхозуудта теплицэнүүд баригдажа эхилбэшье, тэрэнь тон мууса ашаглагдана.

Газарые хабар хахалжа, тарилга хэхэ ябадал манай республикын эрхэ байдалда муу бэшэ үрэ дүн харуулна гэжэ зооветинститудай багша, хүдөө ажахын науканuудай кандидат нүхэр **Баяртуев** хэлэбэ.

Июнь hарада ехээр гандадаг, хүнгэн хүрьhэтэй газарта ороohо таряае хабар оройшог тарихада дээрэ байhыень туршалга харуулаа гэжэ республикын комплексно туршалгын станциин научна хүдэлмэрилэгшэ нүхэр **Крамм** мэдүүлбэ. «Онохойская 9» сортын шэниисые майн 20—25 багаар тарижа болохо байна. Тиигээд тэрэниие намартаа амяарлан хуряаха хэрэгтэй.

Зооветинститудай багша, хүдөө ажахын науканuудай кандидат нүхэр **Клеев** үгэ хэлэхэ зуураа, колхоз, совхозуудта хартаабха ехээр тарижа, гахай олоор үсхэбэрилхэ тухай тогтобо. Манай эндэ хартаабха hайнаар ургадаг, баян ургаса үгэдэг. Тиимэhээ хартаабхын тарилгые хэдэн дахин үргэдхэхэ, тэрэниие али болохоор оньhожоруулха шухала.

— Ороohо таряанай ургасые дээшэлүүлгэдэ аммиачна уhанай айхабтар ехэ ашатай байhаниинь туршагдаба,—гэжэ Түнхэнэй аймагай «Новый путь» колхозой агроном нүхэр **Стрелков** хэлэбэ. Манай аймагай колхозууд ерэхэ жэлдэ 4 мянган гектар таряалангаа аммиачна уhаар утэгжүүлхэ хүсэлэнтэй.

Мүн заседани дээрэ зооветинститудай багша, хүдөө ажахын науканuудай кандидат нүхэр **Эшигенов**, республикын Хүдөө ажахын министерствын хүдэлмэрилэгшэд нүхэд **Тимошин, Дерюгина**, Хүдөө ажахын министрын орлогшо нүхэр **Хазагаев** гэгшэд үгэ хэлээ.

**

Августын 13-най үдэшын заседани. Үдын хойно 4 часта хүдөө ажахын секци хүдэлмэрээ үргэлжэлүүлжэ, урда хэлэгдэhэн элидхэлнүүдые зүбшэн хэлсээ. Үдэшын заседани дээрэ Бурядай АССР-эй Хүдөө ажахын министрын орлогшо нүхэр **Чурилов** үгэ хэлэхэдээ иигэжэ мэдүүлээ:

—Колхоз, совхозуудта нютаг нютагтань тааруу зүб севооборот бии болгохо хэрэгтэ республикын хүдөө ажахын научна эмхи зургаануудай болон дээдэ hургуулинуудай эрдэмтэд агрономуудта туhалха ёhотой. Тиимэhээ бүри ойрын сагта эрдэмтэднай тус тустаа нэгэ нэгэ колхоз даажа абаад, тэндэхи газарайнь хүрьhэ, байгаалиинень hайса шэнжэлжэ, тааруу, зүб севооборот зохёогоо hаань hайн бэлэй. Гадна, газарай хүрьhэ үндэhөөрнь hайжаруулхын тулада, шаблаагүй анзаhаар газарые гүнзэгыгөөр элдүүрилхэ тухай мэдээжэ эрдэмтэ Мальцевай арга метод манай эндэ ямараар хэрэглэхэб гэжэ тодорхойлхо шухала. Республикын ямар аймагта аммиачна уhа, калийна болон бусад минеральна үтэгжүүлгэ үргэнөөр хэрэглэбэл таарамжатайб гэжэ мүн лэ тодоруулагдаагүй.

—Тэжээлэй севооборотто хүсүүгүбhэ (люцерн) ехээр тарижа, газараа үрэжүүлхэ шухала,— гэжэ багшанарай институдай hургагша агроном нүхэр **Капустин** үгэ соогоо тэмдэглээ.

Кяхтын хүдөө ажахын техникумэй директор нүхэр **Вельвер** үгэ абажа, нютаг бүхэнэй газар, таряалан зүбөөр эдлэхын тула, колхоз, совхоз бүхэн газарай хүрьhэнэй шэнжэ харуулhан томо карта—зурагтай байбалнь зохистой hэн гэжэ мэдүүлээ.

Нютаг бүхэнэй хүрьhэнэй шэнжэ, үрэжэл зүбөөр тодорхойлхо тухай республикын хүдөө ажахын министерствын агрономууд нүхэд **Тыкшеева, Литвина** гэгшэд хэлээ.

Мүн үдэшын зүблөөндэ Тарбагатайн аймагай хүдөө ажахын инспекциин начальник **Соломинский**, үрэ жэмэсэй туршалгын станциин научна хүдэлмэрилэгшэ нүхэр **Болотский** гэгшэд үгэ хэлэhэн байна.

«Бурядай АССР-эй сабшалан, таряалангай газар уhалха, хүдөө ажахые уhаар хангаха, мүн саашанхи зорилгонууд тухай» асуудалаар хүдөө ажахын науканuудай кандидат нүхэр **М. А. Рампилова**, Бурядай АССР-эй хүдөө ажахын министерствын уhанай ажахын таhагые даагша нүхэр **В. Е. Козлов** гэгшэд элидхэл хээ. «Республикын аймагуудта бэлшээриин газарые уhалха, адуу малые уhаар хангаха тухай» элидхэл СССР-эй Науканuудай академиин дэргэдэхи хүрьhэ шэнжэлхэ институдай Забайкальска комплексно экспедициин хүдэлмэрилэгшэ нүхэр **Г. В. Копанев** хэhэн байна.

Ниитэ-экономическа секцидэ

Августын 13-най үглөөнэй заседани дээрэ үйлэдбэриин болон ажаhуудалай гэр байрануудые олоор бариха, барилгада шухала хэрэгтэй хэрэгсэлнүүдые ехээр ашагладаг болохо, городуудые гоё hайханаар бариха асуудалнууд гол түлэб зүбшэн хэлсэгдэhэн байна. Энээн тушаа нүхэд **Макаровай** (совнархоз), Бурядай АССР-эй Госпланай түрүүлэгшэ **Егоровагай**, геолого-минералогическа науканuудай кандидат **Беловой**, Бурядай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи барилгын болон архитектурын управлениин начальник **Шотиной** элидхэлнүүд сугларагшадай үзэмжэдэ табигдаа.

Һүүлэй үедэ парти, правительствын анхарал оролдолгын ашаар республика доторнай шэнэ барилга болон тэрээндэ хэрэгтэй материалнууд (хирпиисэ, шлакоблок, барилгын известь, алебастр, сонхын шэл гэхэ мэтэ) ехээр бүтээн гаргагдадаг болоо гэжэ тус секцидэ хабаадагшад тэмдэглээ. Гэхэтэй хамта, табадахи, зургаадахи табанжэлнүүдэйхидэ орходоо саашадаа барилгада жэл бүри 2—3 дахин ехэ мүнгэн зөөри hомологдохо.

Иимэ туйлай ехэ барилга хэхын тула үйлэдбэриин материально-техническэ база байгуулха шухала гээшэ. Энээнэй түлөө барилгые индустриальна арга методээр ябуулха, үнэ сэнгыень химда болгохо, барилгын материалнуудые нилээдгүй ехээр үйлэдбэрилдэг болохо, түбхын түрүүндэ хабсаргамал түмэр-бетон үргэнөөр хэрэглэхэ зорилго табигдана. Тиимын тула энэ асуудал тушаа ехэ хөөрэлдөөн болоо.

«Бурстрой» трестын главна инженер нүхэр **Тубли** үгэ хэлэхэ зуураа иигэжэ мэдүүлээ:

— Шэнэ барилгануудые хурдан түргэнөөр, hайн шанартайгаар бүтээхын тула механизмуудые дүүрэнээр ашаглаха тон шухала. Зүгөөр, манай нэгэ экскаватор 2 жэл соо хүдэлэнгүй миил байгаа. Ямар шалтагаанhаа энэ хүсэтэ механизм хэбтээ юм гэхэдэ, тэрэниие заhабарилха арга Бурят нютагтамнай үгы бшуу. Тиимэhээ заhабарилгын-механическа завод байгуулха гэhэн дурадхалые бүримүhэн дэмжэхэ байнаб. Гадна, манай эндэ барилгын материалнууд ходо дуталдадаг. Энэ асуудалые Бурядай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи барилгын материалнуудай управлени шиидхэжэ бирадаггүй. Минии hанахада, тус управлениие совнархозой мэдэлдэ оруулжа, барилгын талаар нэгэ эзэнтэй болоо hаа дээрэ байгаа.

Республикымнай барилгын промышленностиин материально-техническэ базын hула байhан, тэрэниие али болохоор хүгжөөхэ тухай барилгын № 154 трестые эрхилэгшэ нүхэр **Тарасов** хэлээ. Мүн Улан-Удэдэ проектнэ институт эмхидхэхэ саг тулажа ерээ гэжэ үгэ хэлэгшэ дурадхаhан байна.

Барилгын материалнуудта орохо байгаалиин шулуу, шорой гэхэ мэтые бэдэрэн шэнжэлхэ хэрэгтэнь Бурядай геологическа управлениdэ мүнгэн зөөри ехээр hомолхо шухала болоод байна гэжэ геолого-минералогическа науканuудай кандидат нүхэр **Белов** (СССР-эй Науканuудай академиин Зүүн-Сибириин филиал) мэдүүлhэн байна. Юуб гэхэдэ, Бурят нютагта байгаалиин шэнжэлэгдээгүй баялигууд элбэг юм.

Бурядай АССР-эй үйлэдбэрилгын хүсэнүүдые хүгжөөхэ зорилготой ас[…]лаар боложо байhан зүблөөндэ хабаадагшад. **Зураг дээрэ:** (зүүн гарhаа) Бу[…]гүрэнэй туршалгын станциин научна хүдэлмэрилэгшэ А. С. Хребтов, «[…]проводхозой» Бурядай экспедициин ахалагша инженер Л. К. Гопш, мү[…] экспедициин главна инженер Б. М. Гуждарев гэгшэд забhарлалгын үед[…]рэлдэжэ байна.

А. Истоминой фото.

Эдэ асуудалнуудые зүбшэн хэлсэлгэдэ нүхэд **Шотин**, КПСС-эй Советскэ райкомой секретарь **Новиков, Константинов** («Тимлюйцемстрой» трест), совнархозой барилгын управлениин начальник **Ланской** болон бусад хабаадалсаа.

Августын 13-най үдэшын заседани дээрэ хүнгэн промышленностиие хүгжөөхэ асуудалаар нүхэд **Г. П. Ерченков, К. П. Альцман** (Бурядай Совнархоз), мүн агнууриин ажал болон загаhа үсхэбэрилхэ тухай асуудалнуудаар нүхэд **В. Н. Вампилов** (Буркоопсоюз), **К. И. Мишарин** (Эрхүүгэй университет) гэгшэдэй элидхэлнүүд зүбшэн хэлсэгдээ.

Һүүлэй үедэ манай республика дотор хүнгэн промышленностиин хүгжэлтэдэ анхаралай багаар табигдадаг тухай Бурядай АССР-эй Худалдаа наймаанай министр нүхэр **Данилов** хэлэбэ. Хүнгэн промышленностиин үйлэдбэрилhэн зүйлнүүдые ехэнхидээ ондоо область, республикан у у д h а а асарнабди.

Мүнөө үедэ арhан гуталай комбинат, тэрэшэлэн кондитерскэ хэрэгсэлнүүдые хэдэг фабрика байгуулха шухала болоод байна гэжэ нүхэр Данилов тэмдэглэбэ.

Сэмбын фабрикын мастерай туhалагша нүхэр **Шаповалов** республика доторoo запасной частьнуудые хэдэг болохо hэмди гэжэ хэлэбэ.

Уhанай ажахы эрхилхэ хэрэгтэ «Ленгипречтрансын» главна инженер нүхэр **Зимин** тогтожо хэлэбэ. Ангара-Байгал-Сэлэнгээр хүн зөөхэ, тэрэшэлэн ашаа шэрэхы[н] ла ехэ хүдэлмэри хэгдэхэ ёhо[той].

Нижне-Ангарска загаhанай [ком]бинадай главна инженер **Ши[…]** үгэ хэлэхэ зуураа, республика [до]торнай загаhа баридаг тоног хэ[рэг]сэлнүүдые заhабаридаг газа[р] болохо hэмди гэбэ. Загаhашад[ай] нөө болотороо урданайнгаал зэмсэгые хэрэглэhээр гээшэ.

Мүн Хойто Байгалда омоли [олон] болгохо талаар хэмжээ абаха[…] рэгтэй. Юуб гэхэдэ, жэл ерэхэ б[…] иимэ загаhан үсөөнөөр баригд[аж]а боложо байна гэжэ нүхэр Ш[…]ков хэлэбэ.

Республикын Госпланай аха[…]ша экономист нүхэр **Старков** х[…] аймагуудай колхозуудай ажа[…] саашадань яажа хүгжөөхэ ту[хай] хэлэбэ. Мүнөө зарим колхозууд [аг]нууриин ажалhаа олзо доход үш[өө] багаар оруулна. Гэхэ зуура, эв[…]нүүдэй харууhалдаг оронууд […]лэй үедэ олон болоногүй.

Мүн хойто аймагуудай ажа[…] тухай КПСС-эй Хойто-Байга[лай] айкомой секретарь нүхэр **Сту[…]** КПСС-эй Баунтын айкомой се[кре]тарь нүхэр **Мурчин** гэгшэд үгэ [хэ]лэбэ.

Зам харилсаа саашадань hай[жа]руулха асуудалда региональна [э]лаанай эрдэмтэ секретарь н[үхэр] **Чувьюров** тогтожо хэлэбэ. Мү[…] хүдэлжэ байhан түмэр харгы […]гэдхэжэ, Аха, Баунтда автомо[би]лиин харгы түхеэрэгдэхэ зэргэ[…].

Геолого-минералогиин секцидэ

Энэ секциин үглөөнэй заседани дээрэ «Икат-Гаргинска марганцева рудае бусад зүйлнүүдhээ илгажа, промышленностьда хэрэглэхэ асуудалнууд» гэhэн элидхэлые СССР-эй Науканuудай академиин Зүүн Сибириин филиалай хүдэлмэрилэгшэ, химическэ науканuудай кандидат нүхэр **Кащеев** хээ.

Манай республикада металлургическа промышленностиие хүгжөөхэдэ марганцева рудагай ехэхэн удхашанартай байhые элидхэлшэ тэмдэглээд, тэрэниие ямар арга хэрэглэжэ, бэлэхэнээр бусад зүйлhөөнь илгаха тухай мэдүүлээ.

Ашагта малтамалнуудые бэдэрдэг Заиграйн партиин ахалагша геолог нүхэр **Вязунов**, Зэдын экспедициин геолог нүхэр **Филько**, Бурядай арадай ажахын соведэй главна геолог нүхэр **Базаров** гэгшэд геологическа хүдэлмэриие үндэhөөрнь hайжаруулха тухай хэлээ. Мүн республикымнай ашагта малтамалнуудай предприятинуудай хүдэлмэридэ центральна научна шэнжэ[лэл]гын институдууд hайнаар туhа[лна]гүй.

Республика дотор олдоод [бай]hан силлиманидhаа алюмини гадаг болохын тула эмхидх[э]хүдэлмэриие hайжаруулха хэ[рэг]тэй гэжэ Бурядай геологиче[ска] управлениhээ геолого-минерало[ги]ческа науканuудай кандидат нү[хэр] **Налетов** эрилтэ табяа.

Мүн эндэ техническэ наука[нуу]дай кандидат нүхэр **Поляковск[ий]**, СССР-эй геологиин болон газа[рай] баялигые хамгаалха министерст[вын] зүгhөө нүхэр **Пальманов**, Моск[ва]гай геолого-разведочнэ институ[дай] аспирант нүхэр **Кольбах** гэгшэд хэлэhэн байна.

Бурядай республика дото[р] ашагта малтамалнуудые бэдэ[р]оложо, тэдэниие ехээр үйлэдбэр[ил]дэг болохо тухай дэлгэрэнгы ре[зо]люци үдэшын заседани дээрэ талан абтаа. Энээгээр секциин [хү]дэлмэри дүүрээ.

Энергетикын ашагта малтамалай промышленностиин секцидэ

Энергетикын, ашагта малтамалай промышленностиин секци уржадэр Министрнүүдэй Соведэй зал соо хүдэлмэрилөө.

«Бурядай АССР-тэ карбид кальци ехээр үйлэдбэрилхэ тухай» гэhэн темээр Эрхүүгэй химкомбинадай түлөөлэгшэ **К. П. Титовой** хэhэн элидхэл зүбшэн хэлсэгдэбэ.

— Эсэгэ оронойнгоо химическэ промышленностиие саашадань улам хүгжөөхэ хэрэгтэ парти, правительство ехэ анхарал хандуулна. КПСС-эй ЦК-гэй, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй тогтоолой ёhоор мүнөө Эрхүүгэй областиин Усолье-Сибирский городой оршондо манай ороной эгээл томо комбинадуудай нэгэн болохо Эрхүүгэй химическэ комбинат баригдажа байна. Энэ комбинат химическэ олон янзын продукци үйлэдбэрилхэhөө гадна синтетическэ каучук гаргаха юм. Дээрэ дурсагдаhан комбинат гол түлэб нютагай малтамалнуудые хэрэглэхэ байбашье, областьдо шанар hайнтай карбидгүй байhан дээрэhээ Бурядай АССР-тэхи Татарай булаг гэжэ нютагай карбидые хэрэглэхээр шиидэнхэй. Эндэхи уурхай түмэр замда дүтэ байhан дээрэhээ зохистой гэжэ логдоно. Мүн Билютай тагта тиимэ карбид бии [г]Эрхүүгэй химкомбинадай лэдбэрилhэн продукци манай о[рон]до үргэнөөр хэрэглэгдэхэ г[эжэ] элидхэлшэ тэмдэглэбэ.

Элидхэлэй hүүлээр хүнүүд хэлээ. Эгээн түрүүлэн Бурядай Совнархозой түрүүлэгшын орлогшо нүхэр **Каспаров** үгэ абаа. Татарай булагтахи карбидые Эрхүүгэй комбинадта хэрэглэхэ тухай хэ[лэ]хэhээ гадна Шулуутайн, Билютай уурхайнуудые республикадаа хэрэглэхэ тухай нүхэр Каспаров [мэ]дүүлээ.

Нүхэр Каспаровай үгэ хэлэhэн[эй] удаа КПСС-эй обкомой промы[ш]ленно-транспортна таhагые даа[гша] нүхэр **Левый**, Улан-Удын элект[ро]станциин главна инженер **Айз[…]**, Зэдын комбинадай главна инже[нер] нүхэр **Попов** мүн бусад үгэ хэ[лэ]жэ, нүхэр Каспаровай hанам[жа] дэмжэhэн байна. Үгэ хэлэгш[эд] электростанцинуудые бариха ту[хай] тэдэнэй проект табилгада бии б[ай]hан дутуу дунданuудые тэмдэгл[ээ]. Энэ асуудалаар зохихо резолю[ци] баталан абтаа.

ҮБҺЭ ХУРЯАЛГЫНГАА ЭРШЫЕ ЗААШЬЕ ҺУЛАДХАХАГҮЙ

Абаһан уялгаяа дүүргэхын түлөө

Дээдэ Бургалтай нютаг өөдэ үгсэхэдэ, хаа хаанагүй колхознигуудай голойнгоо хоёр эрьеые зубшан үбһөө хуряажа ябахань харагдана. Эндэ бүхы малшад өөһэд өөһэдыңгөө фермэдэ эрхим шанартай үбһэ абахые оролдоно. Сабшалангай газарай ехэнхиинь бригаданууд хуряана.

Түрүүшээр манай бригада ажал хүдэлмэреэ унжагайрүүлбашье, мүнөө ажалайнгаа эмхидхэл һайжаруулаа. Хараад үзэхэдэ, үдэрэйнгөө даабарие хүнүүд үлүүлэн дүүргэнэ. Үбһэнэй эхилһэнһээ хойшо Дамдин Гармаев, Марк Павлов, Бальжима Тогтохоева болон бусад үдэр бүриингөө даабарие 120—150 процент дүүргэдэг юм.

Мүнөө жэл колхознай шугы, намагай үбһэ ногоо һайнаар сабшажа, үбһэеэ нэгэшье гээлтэгүйгөөр сомоожо, һайнаар хуряагаа.

Бригадымнай гэшүүдэй дунда социалистическэ мүрысөөн үргэнөөр дэлгэрэнхэй. Колхозой правлени, партийна эхин организаци үбһэшэдые урмашуулмаар ехэ юумэ хээ. Табан үдэр соо бүхы даабаряа дүүргэһэн гар хажууршадта—40 түхэриг, морин косилкашанда 50 түхэриг, звеногой бүхы ажалшадта—150 түхэриг мүнгэн шан барюулагдадаг байна.

Бригадын сабшаха, бэлэдхэхэ үбһэншье хахадлажа, дүүрэхэ тээшээ дүтэлөө. Хэрбээ урда жэлнүүдтэ намарай эхиндэ үбһэнһөө гарадаг байгаа һаа, энэ жэлдэ августын 20 болотор үбһээ сүм дүүргэээд, таряандаа жэгдэржэ орохоор уялга абаһан байнабди. Абаһан энэ уялгаяа бригадамнай дүүргэхэ байха.

Б. Ойдопов, «Улаан Бургалтай» колхозой 1-дэхи комплексно бригадын гэшүүн.

Тори.

Кукурузын баян ургаса абахань

Гектар бүриһөө 300 центнер кукурузын ногоон набша хуряаха гэһэн Курска областиин кукуруза ургуулагшадай социалистическэ үндэр уялгые Мухаршэбэрэй аймагай «Илалта» колхозойхид халуунаар дэмжэн абаһан юм.

Тиин тэдэнэр тусхай комплексно агрегат байгуулжа, агрегадые баян дүй дүршэлтэй механизатор Дамба Жанаев толгойлоо һэн. Трактористаар Рэгзэн Гомбоев томилогдоо. Тиигээд эдэ хоёр механизатор гектар бүхэнһөө 300 центнер кукурузын ногоон набша хуряаха гэһэн уялга абаад, ажалдаа шуумайн ороо бэлэй. Уданшьегүй 100 гектар дээрэ квадратно-гнездовой аргаар кукуруза таригдаа һэн. Тэрэниие тарихадаа минеральна үтэгжүүлэлгэ хэрэглээ. Тэрэнэй һүүлээр ургасын гарахалаар, зурууд хоорондын элдүүрилгэ хоёр тээшэнь хэжэ, минеральна үтэгжүүлгэ нэмэжэ тараагаа.

Механизаторнуудай оролдолго, ажал хүдэлмэри дэмы хосороогүй. Мүнөө 100 гектар дээрэ кукурузын жэгдэ һайн ургаса гаража, хүнэй нюдэ баясуулна. Зарим газартаа эшын үндэрынь 2 метрһээ дээшэ болонхой.

— Юунэй түлөө оролдоо зонбибди,—гэжэ Дамба Жанаев урматайгаар хөөрэхэдөө,—иимэл ургаса ургуулхые хүсөө һэмди. Харагты даа, мүнөө ямархан болоод байнаб? Манай колхозой кукуруза!—гээд, нэгэ эшэ барижа, өөртэйгөө зэргэлүүлнэ.

Механизаторай урмашахань зүб. Америкын Холбоото Штадуудые хүдөө ажахын продуктнуудай хүн бүхэндэ хүртэсын талаар хүсэхэ гэһэн парти, правительствын зорилгые бэелүүлхэ хэрэгтэ эдэ зон өөрынгөө хубитые оруулалсана ха юм.

Л-Д. Гомбоев.

Силос даралга дээрэ

Сэлэнгын «Коммунизм» колхозой гэшүүд мүнөө зундаа үнеэн бүридэ 10 тонноһоо, эхэ хонин бүридэ 2 центнерһээ доошо бэшэ силос дарахабди гэжэ социалистическэ уялга абаһан юм. Тэдэнэр, тэрэ уялгаяа нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэнэ, силос даралгаяа эмхитэйгээр ябуулна.

Алексей Доржиевич Аюровэй даадаг Дээдэ-Енхорой һү-товарна гүүртын дэргэдэ гурбан таһалгатай цементлэгдэһэн траншейнүүдтэ элдэб ногоогоор 3500 центнер силос дарагдаа. Энэ хүдэлмэридэ артелиин залуу комбайнер Дашидондок Ганжуров халаанайнгаа даалгабарие 145 процент хүрэтэр дүүргэнэ. Тус колхоздо ажаллажа байһан Сэлэнгын РТС-эй шофёр Максим Коломин, артелиин автомашиные жолоодогшод Иван Аверин, Федор Свирелкин болон бусад Баруун Хүнды, Доргото гэдэг нютагһаа сабшагдаһан үбһэ ногоое зөөхэдөө үдэртөө 5—6 дахижа, халаанайнгаа даабарие нилээд үлүүлэн дүүргэнэ.

Тус колхозой гэшүүд мүн Эрээн центр болон бусад газарай гүүртэнүүдтэ дүтэ силос даралга дүүргэхэ болоо.

Силос даралга дээрэ колхозой агроном Раднаев, мал ажалые даадаг бригадир Буянтуев гэгшэдэй хүтэлбэрилдэг бригадынхид эршэмтэйгээр ажаллана. Нүхэр Раднаевай даадаг бригадынхид үбһэ хуряалга, силос даралга эхилһэнһээ хойшо артелиингээ правлениин, партийна эхин организациин дамжуулгын Улаан тугые батаар барижа ябана.

С. Шарапов.

Гурбан жэлэй СОЁЛОЙ ДОБТОЛГО

Эхэнэрнүүд клуб барижа байна

Гурбан жэлэй соёлой добтолго эмхидхэхэ тухай республикынгаа культурын хүдэлмэрилэгшэдэй 1-дэхи съездын Хандалгада харюу болгон, Зэдын аймагай Чапаевай нэрэмжэтэ хүдөө ажахын артелиинхид культурно-ажаһуудалай барилга ехээр хэхэ гэжэ шиидэбэ.

Мүнөө колхозой центртэ томо гэгшын шэнэ клуб шулуугаар баригдажа байна. Энэ клубай харалгын зал соо 150 хүн багтаха юм. Мүн уужам һаруул фойе, хатар наадаһай, библиотекын таһалганууд бии.

Тус барилга дээрэ нэгэдэхи комплексно бригадын 8 эхэнэр барилгашадһаа бүридэһэн звено хүдэлнэ. Тэрэ звеное модошо дархан Антонина Гарипова хүтэлбэрилнэ. Звеногой бүхы барилгашад эсэхэ сусахые мэдэнгүй ажаллана. Богонихон болзор соо клубай хананууд хоёр метр үндэр болгогдобо. Барилгашад Капитолина Югова, Анисья Охолина болон бусад эрхим һайн ажалаараа шалгарна.

Байгша оной ноябрь һарада колхоз шэнэ клубтай болоод байха.

Мүн энэ тосхондо нэгэ доро 160 һурагшадай һураха долоон жэлэй һургуулиин байшан баригдажа эхилбэ. Тэрээниие колхоз өөрынгөө хүсөөр барина. Жэлэй эсэс болотор барилгань дүүргэгдэхээр хараалагдана.

Колхозой хоёрдохи бригадада, Елотуй гэжэ тосхондо, мүнөө баригдажа байһан хүүгэдэй ясли август һарын хоёрдохи хахадта бэлэн боложо, ашаглалгада үгтэхэ.

Ерэхэ жэлдэ Баян гэжэ тосхондо 40 үхибүүдэй байха ясли, Елотуй болон Шариново тосхонуудта ниитын банинууд баригдажа дүүрэхэ юм.

Гурбан жэлэй соёлой добтолгын үедэ малай фермэнүүд дээгүүр 3 улаан булан, 2 культбаза, спортын талмай, фельдшерскэ пункт, малшадай байха 10 гэр баригдаха ёһотой.

Гадна, Елотуй тосхондо шэнэ клуб, колхозой центртэ гостиница баригдахань. Елотуй болон Баян тосхонууд сад сэсэрлигтэй болохо, элдэб түрэлэй 360 залуу модо һуулгаха юм. Тосхон бүхэнэйнгөө айлай газаа палисадник барижа, 1180 модо һуулгахаар шиидэбэ. 1959 ондо колхознигуудай хүсөөр, колхозой мүнгэ зөөреэр 30 һурагшадай байха һургуулиин интернат барихань.

Эдэ бүхы барилганууд гол түлэб 1959 ондо хэгдэжэ дүүрэхэ юм.

В. Башаров.

Хэрзэгы хойрог официант

Манай Закаменай аймагай столово хооллохоо ерэгшэдэй эрилтэ һайнаар хангананагүй. Столовын официант басаган М. Жаркова ажалшадта хойрогоор хандадаг, ехэ шэрүүн зантай юм. Гадна, энэ басаган элдэб муухай, аягүй ааша гаргана.

Һайнаар, культурнаар эдеэлхэ гэжэ ажалшад столоводо ороно. Харин, М. Жаркова тэдэниие элдэбээр харааха гү, али хүнэй эдеэлжэ һууhада аманһаа уһа сэсэргэжэ, шорой хамажа, тооһо бурьюулжа байдаг. Сэсэрһэн уһа, тооһон эдеэ хоол соо ороно гээшэ.

Энэ басаганай иимэ ааша гаргадаг тухай столовые даагша Б. Б. Цыренов мэдэжэ байгаад, ямаршье хэмжээ абанагүй. Тиихэдэ тус столоводо эгэшэдүүнэр Анна, Тамара, Мария Жарковатан ажаллажа, бэе бэеынгээ алдуу дутуунуудые элирүүлэнгүй, харин элдэб ааша гаргана, ажалшадта хэрзэгы шэрүүнээр хандана.

Т. Лубсанов.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: 150 хүнэй һууха һууритай клуб Мухаршэбэрэй аймагай «Үнэн» колхоз барижа байна. Клуб соонь уншалгын таһалгатай библиотекэ бии болохо. Хүреэ соо—барилгын бригадир Бадмажап Манибадаров.

Л. Хайдуровай фото.

Нүүдэл культбаза

Ниитынгээ адуу малда элбэг ехэ тэжээл бэлэдхэхын тула колхоз бүхэн оролдожо байна. Баргажан мүрэнэй хоёр эрье зубшан, хэды арбаад километртэ үбһэшэд звенонууд болоно, эндэ тэндэ байрланхай. Гол горходой олон тулада зарим газарта морёор арай гэжэ ябаха, зарим газарта онгосоор ябаха болодог.

Иимэ газарта хүдэлмэрилжэ байһан үбһэшэдэй культурна эрилтые хайшан гээд хангахаб гэһэн асуудал манай урда табигдаа һэн.

Үбһэ хуряалгын эхилхэһээ урда аймагай культурын таһаг үбһэшэдэй культурна эрилтыень хангаха хэмжээ-ябуулга баталһан байна. Энээнэй ёһоор мүнөө культурын хүдэлмэрилэгшэд ажаллажа байнхай. Эгээн түрүүн үбһэшэдтэ кино һайнаар харуулха зэргэтэй байгаабди. Мори унаагаар ябаха газарта нүүдэл 4 кино эмхидхээбди. Тэдэмнай Карл Марксын, Сталинай нэрэмжэтэ, «Авангард» колхозуудай үбһэшэдэй звенонууд дээгүүр кино харуулна.

Үбһэшэдые эд бараагаар хангахын тулада аймпотребсоюз катераар нүүдэл наймаа эмхидхэһэн байна. Тиин культурын таһагай хүдэлмэрилэгшэд энэ катертань һуулсаад, үбһэшэдэй звенонууд дээгүүр ябадаг болоо. Һаяхан киномеханик Николай Шангин «Гигант», Ленинэй нэрэмжэтэ колхозуудай үбһэшэдтэ «Страницы былого» гэжэ кино харуулаа. Киномеханик Георгий Зарубин катераар ябажа, «Звезда», «Авангард», Сталинай нэрэмжэтэ колхозуудай үбһэшэдтэ кино харуулжа байна.

Мүнөө энэ катер нүүдэл культбаза шэнги болоо. Тэндэнь ларёк, кино бии. Лекторнүүд, элидхэлшэд, элүүрые хамгаалгын хүдэлмэрилэгшэд ябалсадаг юм.

Мүн Баргажанай, Баянголой Культурын байшангай, Урогой, Сувоогой хүдөөгэй клубуудай хүдэлмэрилэгшэд агитбригада эмхидхэжэ, үбһэ хуряалгын эхилхэһээ хойшо хэдэ хэдэн концерт үбһэшэдтэ харуулаа, олон лекци, хөөрэлдөө үнгэргөө.

Гэр бүлэһөө холо уһа голой дундуур хүдэлмэрилжэ байһан үбһэшэд кино, концерт харахадаа, шэнэ һониниие дуулахадаа ехээр баясажа, ажал хүдэлмэреэ бүри урагшатайгаар ябуулна.

Культураяа саашадань хүгжөөхын түлөө гурбан жэлэй туршада тэмсэхэ тухай республикын культурын хүдэлмэрилэгшэдэй нэгэдэхи съездэ хабаадагшадай Хандалгые манай аймагай культурын хүдэлмэрилэгшэд һайшаан дэмжээд, саашадаа хүдэлмэреэ шэнэдхэн һайжаруулжа, ажабайдалтай нягта холбоотойгоор ябуулха гэжэ шиидэбэ.

Т. Козулина, Баргажанай аймгүйсэдкомой культурын таһагай хүдэлмэрилэгшэ.

Сомоной Соведүүдэй түрүүлэгшэнэрэй семинар

Байгша оной августын 1-һээ 10 болотор Улан-Үдэдэ республикымнай сомоной, поселково болон сельскэ Соведүүдэй түрүүлэгшэнэрэй семинар боложо үнгэрөө. Энэ семинар дээрэ нютагай Соведүүдэй хүдэлмэриин дүнгүүд согсолон харагдаба. Семинарта хабаадагшад һонирхолтой элидхэл болон лекцинүүдые шагнаад, һүүлээрнь ажалайнгаа дүй дүршэл тухай хөөрэлдэһэн байна. Эндэ КПСС-эй обкомой секретарь нүхэр Очиров, БурАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ нүхэр Цыремпилон, республикын Элүүрые хамгаалгын министр нүхэр Боянова, БурАССР-эй Министрнүүдэй Соведэй түрүүлэгшын орлогшо нүхэр Желтый, Республикын Культурын министр нүхэр Жалсабон болон бусад хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэд хабаадажа, элидхэлнүүдые хээ. Мүн семинарта хабаадагшад Мухаршэбэрэй аймагай Хонхолойн сельсоведэй түрүүлэгшэ нүхэр Митрофановай саг үргэлжын комиссиин хүдэлмэриие ямараар эмхидхэдэг тухай, тэрэшэлэн сомсоведэй хүдэлмэри тухай Түнхэнэй аймагай Туранай сомоной Соведэй түрүүлэгшэ нүхэр Зандановай элидхэлнүүдые шагнаа.

Тиихэдэ тус семинар дээрэ хүдөө ажахые саашадань хүгжөөхэ, КПСС-эй ЦК-гэй июниин Пленумэй болон партиин бусад түүхэтэ шиидхэбэринүүдэй гол зорилгонуудые бэелүүлхэ хэрэгтэ нютагай Соведүүдэй хүтэлбэрилхы ехэхэн үүргэ дүүргэхэ байһан тухай тодорхойгоор хэлсэгдэһэн байна.

Семинарай түгэсхэлэй үедэ, семинарта хабаадагшад Республикын арадай ажахын дүнгүүд болон зорилгонууд тухай БурАССР-эй Министрнүүдэй Соведэй түрүүлэгшэ нүхэр Филипповэй мэдээсэл һонирхон шагнаһан байна.

Д. Шагдуров.

НИИТЫН АДУУ МАЛЫЕ ТЭЖЭЭЛЭЭР ХҮСЭД ХАНГАХА ТУХАЙ

(Республикын үйлэдбэрилгын хүсые хүгжөөхэ зорилготой зүблөөндэ хэгдэһэн элидхэлһээ)

галтагүйгөөр ашаглагдана. Нилээд ехэ газарынь уһа намагта абтажа, модо бургааһан ургашанхай. Зарим холын бэлшээридэ малай уһалха уһанай хомор дээрэһээ тэндэ мал ёһоор адуулагданагүй, жэлһээ жэлдэ ногоониинь хэндээшье хэрэггүй хагдаржа байдаг. Тиихэдэ уһа гол, малай байра шадарайнь бэлшээри ехээр гэшхэгдэжэ, үрэжэл муутай болоод, тэндэ үбһэ ногоониинь мүртэй ургахаяа болишонхой.

Эдэ дутуу дунданууды усадхажа, сабшалан, бэлшээриие эрид һайжаруулхын, үбһэ ногоонойнь ургаса дээшэлүүлхын түлөө юу хэхэ ёһотойб?

Нэн түрүүн, колхоз, совхозуудта мүнөө ашаглагдажа байһан сабшалан, бэлшээри, мүн саашадаашье ашаглагдахаар газарнуудые һайса шэнжэлжэ, үбһэ ногоонойнь ургаса ямар аргаар дээшэлүүлхэдэ зохистойб гэжэ тодорхойлхо шухала. Гадна, республикын аймагуудай бүхы сабшалан, бэлшээриин газарые ойрын жэлнүүдтэ паспортнуудтай болгохо. Энэ хэрэгтэ СССР-эй Наукануудай Академиин болон ВАСХНИЛ-эй научна эмхи зургаанууд туһалха аабзэ. Тиибэшье энэ асуудалай шиидхэгдэхые хүлеэлтэгүй, агроном бүхэн хүдөө ажахыда хабаатай республикын научна эмхи зургаануудай болон дээдэ һургуулинуудай эрдэмтэдтэй зүбшэжэ, өөһэд өөһэдынгөө даажа байһан газар, нютагуудта сабшалан, бэлшээри һайжаруулха бүхы хэмжээ-ябуулгануудые эртээнһээ тодорхойлон зохёохо ёһотой.

Сабшалан, бэлшээриин газар али болохоор саашадань үргэдхэхэ хэмжээ-ябуулга хадаа түрүүшын ээлжээндэ шиидхэгдэхэ зэргэтэй. Тиимэһээ колхоз, совхоз бүхэндэ бии байгаа хүсэ ехэтэ машина, техникэ, химическэ арга—элдэб хоро хэрэглэн, мүнөө болотор ашаглагдаагүй байһан газарые жэжэ модо, шугы, һөөг бургааһанһаа сэбэрлэжэ, ехэ уһа таляан, сүлхэ намаг хатаан шэргээжэ, мүн зарим болдогтой, хонхор ёнхортой газарые тэгшэлэн элдүүрилхэ хүдэлмэри хаа хаанагүй үргэнөөр ябуулха хэрэгтэй. Тиигэжэ элдүүрилэгдэһэн шэнэ газарые хүрьһэжүүлхын, һайн дэгнүүлтэй болгохын тула түрүүшын жэлдэ тэндээ зелёнко, али ямар нэгэ бобово ургамал тарихада зохистой.

Гадна, нютаг бүхэнэй нуга, сабшалангые зүбөөр ашаглан, минеральна үтэгжүүлгэ болон аргал, наг шэбхээр хаһа сагтань, һайнаар үтэгжүүлжэ, тэрээндэнь тааруулан уһалжа шадаа һаа, юрын сабшалангай гектар бүриһөө 20—30 центнер үбһэн абтаха зэргэтэй. Хэрбээ колхоз, совхозуудай ургаса муутай сабшалан, бэлшээриин газарнуудые хэһэг хэһэгээрнь хубаарилан, хахалжа элдүүрилээд, нэгэ, олоншье жэлэй ногоо тарижа, һайнаар ургуулбал, гектар бүриһөө 40—50 центнер эрхим шанартай үбһэ ногоон хуряагдаха байна.

Зүгөөр урдань ашаглагдаагүй байһан намаг хатаажа гү, али һөөг бургааһанһаа сэбэрлэһэн газарые шэнээр хахалжа элдүүрилхэдээ, тэрээнээ нютаг бүхэнэй байгаалиин эрхэ байдалда, газарайнь хүрьһэндэ тааруулан хэхэ шухала. Жэшээлхэдэ, хатааһан намаг газарай зузаан һайн дэгнүүлтэй һаань, түрүүн хахалжа, һайса элдүүрилээд, аргал шэбхээр үтэгжүүлжэ, овёс, горохтой холиһон наран сэсэг 2—3 жэлэй туршада таряад, удаань тэндээ элдэб холимол ургамал ногоо тарихада таарамжатай. Хэрбээ жэжэ модо, шугы, һөөг бургааһанһаа сэбэрлэгдэһэн гү, али нимгэн дэгнүүлтэй, ургаса муутай сабшалан, бэлшээриин газар хахалжа элдүүрилээд, түрүүшын жэлдэ хүсүүг үбһэ, элдэб хяаг, викэ, донник, клевер мэтэ олон жэлэй ургамал ногоо холижо тарихада дээрэ. Зарим хүнгэн хүрьһэтэй сабшалан, бэлшээриин газар тэгшэлхэдээ, элдүүрилэнгүй, миил борнойлоод, элдэб ургамал ногоо тарижа, һайса үтэгжүүлхэ, уһалхада, ургасань һураггүй дээшэлдэг байха юм. Манай зарим аймагуудта сабшалангай болон тэжээлэй ургамал ногоо холижо тариһан газар дээрэ хабар, зун хожом болотор малаа адуулжа, ургасаяа ехээр гэшхүүлдэг байха юм. Энэ тон буруу. Хэрбээ тэндэхи ургасаяа зундаа, намартаа малда нэмэлтэ ногоон тэжээл болгохо һаа, тэндээ мал оруулжа болохогүй. Гадна, хура бороотой жэлдэ ногоо сабшажа, силос дарахада таарамжатай. Бэлшээриин газарые ургасаарнь, ногоонойнь шанараар зүбөөр хубаарилжа, тус тустань хоройлоод, тэндээ адуу малаа ээлжээгээр бэлшээхэ гурим тогтообол зохистой.

Тэрэшэлэн колхоз, совхозуудта тэжээлэй ургамалнуудые ехээр тариха, ниитын малай бүхы тэжээлэй гурбанай хоёр хубиие шэмэтэ тэжээл—силос, концентрат, элдэб корнеплодоор бэлдэдэг болохо зорилго табигдана. Тиимэһээ ойрын 2—3 жэлэй туршада хахалагдадаг газарай 100 га бүридэ элдэб эдеэ хоолой зүйлнүүдһээ гадна, 1050 центнерһээ бага бэшэ тэжээлэй единицэ абтаха ёһотой. Тэрэнэйнь ехэнхи элдэб ургамалнуудаар дарагдаһан силос, таряа талханай зүйл байха болоно. Жэшээлхэдэ, тариалан газарай 100 га бүриһөө 444 центнер орооһо таряанай зүйл, 1640 центнер силос, хартаабха, элдэб корнеплод, 500 центнер үбһэ, 400 центнер ногоон тэжээл абаха хэрэгтэй. Тиимэ ехэ тэжээл бэлдэхын тулада республикын олонхи аймагуудта кукуруза, наран сэсэг, хартаабха, горохтой холиһон овёс, намарай хара таряан, турнепс, тэжээлэй капуста гэхэ мэтэ ургамалнуудые нютаг бүхэнэй байгаалиин эрхэ байдалда тааруулан, агротехникын заабариие наринаар сахижа, хаһа сагтань таряад, һайнаар харууһалжа ургуулхын түлөө тэмсэхэ шухала.

Тиигэжэ колхоз, совхозуудай сабшалан үргэдхэн, үбһэ ногоонойнь ургасые эрид дээшэлүүлээд, тэжээлэй элдэб ургамал ногоо элбэг ехээр тарижа, үндэр баян ургаса абадаг боложо шадабал, ниитын бүхы түрэлэй адуу малда жэлдээ 2 миллион тонноһоо бага бэшэ тэжээлэй единицэ бэлдэгдэхэ байна.

АЙЛШАДНАЙ ШАДАБАРИ МЭРГЭЖЭЛЭЭ ХАРУУЛБА

Уржадэр үдэшын 8 час үнгэрөөд байхада Бурядай оперо, баледэй театрын зал соо хүн зон дүүрэн, нэгэшье сүлөө һуури байбагүй. Монголой Арадай Республикын Чойбалсан хотын гүрэнэй хүгжэмтэ-драмын театрын артистнарай концерт харахаяа городой ажалшад олооро сугларһан байба.

Уданшьегүй хилэн хүшэгэ хажуу тээшээ дэлигдэжэ, гоё һайхан хубсаһатай хүбүүд, басагад хүл дээрээ байгаад, залда болоһон нэрьемэ альга ташалгада харюусан мүн лэ альга ташан байба. Эдэнэр Монголой хэдэн үндэһэ яһатанай хубсаһа үмдэнхэй. Наада хажуудань арадай инструментнүүдые гартаа бариһан хүгжэмшэд зогсоно. Сценын хойно Монголой гүрэнэй герб, угалзатай хүшэгэнүүд татаатай.

Чойбалсанай шангай лауреат, МНР-эй арадай артист Мурдоржын «Партияа магтая» гэһэн дуугаар хоор концерт эхилбэ. Энэ дуунай жабхаланта һайханаар гүйсэдхэгдэһэнэй һүүлээр композитор Туликовай «Ленин тухай дууе» хоор мүн лэ шадамараар дуулаба. Энэ дууе артистнууд Баатар Жаргалсайхан хоёр түрүүлэн дуулаһан байна. Удаань «Шивээ хяагт» гэжэ монгол арадай дуун гүйсэдхэгдөө. Харагшад хоорые нэрьемэ альга ташалгаар сценэһээ үдэшөө.

Ногоон сэнхир тэрлиг дээгүүрээ улаан сэнхир уужатай, шобогор малгайтай, алтан зүүдхэлтэй басаган монгол, бурят арадай дуунуудые гүйсэдхэнэ. Нарин хонгёо хоолойтой Цыреннямын дуулахада артистка Хорлоо шудрага дээрэ наадажа үгэбэ.

Артистка Шархүүхэн, удаань дүрбэн басагад хэдэн дуунуудые дуулаба. Илангаяа бурядай «Саран хүхы» гэжэ дуу шагнахада һонин байба. Санжилмаа Пурэвжав хоёр «Колхоздоо ороё», артистка Сэндэм—«Һургуулияа дүүргээд», «Алтаргана» гэжэ бурят арадай дуунуудые хонгёо һайханаар дуулаа.

Эртэ урда сагта үбгэн хүгшэн хоёр табан хара ямаатай тэнюун амар һуухадань бузар муухай шононууд нэгыень хулуужа эдихэ гээд намнуулһан тухай арадай аман үгын үндэһөөр табигдаһан хатар тон һонирхолтой, гүйсэдхэгшэдэй оюун бэлигтэй байһыень гэршэлбэ. Энэ хатарай хүгжэмые Жүгдэр зохёоһон, Гочоосурэн табиһан байна. Мүн монголой наадаһ.. харуулһан, «Алтан бэһэлиг» гэжэ хатарнуудта олон хатаршад, дуушад хабаадалсажа, сур харбаан, бүхэ барилдаан, мори урилдаан, ёохор гэхэ мэтые шадамараар, зүрхэ хүдэлгэмөөр гүйсэдхэбэ.

Москвада болоһон Бүхэдэлхэйн VI фестивалиин лауреат Жаргалсайхан дуушад сооһоо онсо илгарна. Тэрэнэй бурят арадай дуунуудые дуулахадань шагнагшад амяа даран һууба.

Концертын түгэсхэлдэ сценэ дээрэ зогсоһон айлшадта республикын филармони, театрнуудай артистнууд баглаа сэсэгүүдые барюулжа, сэдьхэлэйнгээ һайхан үгэнүүдые хэлэбэ. Бурят драмын театрын директор нүхэр Балбаров амаршалгын үгэ хэлэбэ. Удаань харюугай үгэ абаһан нүхэр Лхамсүрэн «Совет-монгол арадуудай хани барисаан мандаха болтогой!» гэжэ юрөөгөөд, үгэеэ дүүргэбэ.

Зал соохи хүн зон бодожо, уни удаан альга ташаба.

Зураг дээрэ: Монголой Арадай Республикын Чойбалсан хотын гүрэнэй хүгжэмтэ-драмын театрын хоор дуу дуулажа байна.

А. Олзоной текст,
А. Истоминой фото.

Һониниие дуулгана

Октябрь Намжилон Курумканай дунда һургуулиин арбадахи класс дүүргээд, Карл Марксын нэрэмжэтэ колхоздо ажаллахаяа үлэһэн юм. Колхозойнь правлени тэрэниие почтальоной ажалда оруулһан байгаа. Тэрээнһээ хойшо залуу почтальон газетэ, журналнуудаар дүүргэгдэһэн мантагар сүүмхэеэ велосипедэйнгээ хойно ашаад, үглөө бүри Бархан тосхоной үйлсөөр ябажа, ажалшадта шэнэ һонинуудые абаашадаг, холын фермэ, бригадануудта гарадаг юм. — Октябрьнай ямар һониниие дуулгаашааб?—гэжэ тэрэниие ябаһан лэ газар бүхэндэнь угтажа байдаг.

Комсомолой гэшүүн Октябрь Намжилон яаралтай бэшэг, телеграмма сагһаань хожомдуулангүй эзэдтэнь хүргэжэ, колхознигуудай дунда хүндэтэй болоо.

Р. Хабтагаев.

Малаа һайнаар таргалуулна

Комсомолой гэшүүн Доржо Цыренов, тэрэнэй һамган Бадма-Ханда Цыренжапова хоёр үнгэрһэн жэлдэ Хориин аймагай «Путь Сталина» колхоздо мяха бэлэдхэлдэ тушаагдаха малые бэлшээн таргалуулхын тулада мал адуулагшадаар табигдаһан байгаа.

Комсомолой 40 жэлэй ойн баярай һайндэрые ажалай амжалтаар угтахын тула социалистическэ мүрысөөндэ оролсоһон эдэ залуушуул 69 толгой үхэрэйнгөө амидын шэгнүүрые дээшэлүүлхын түлөө оролдон, үхэрөө үдэр һүнигүй адуулна. Тиихэдээ бэлшээриин һайниие шэлэн, һайн ногоондо малаа ходо һэлгүүлэн бэлшээнэ. Тэрээнэйнь ашаар малайнь амидын шэгнүүр түрүүшын хоёр һарада толгой бүриин 53,6 килограмм хүрэтэр нэмэһэн байна. Тэрэнь сүүдхэ бүриин килограмм болоно.

К. Турков.

Барилга ехээр хэгдэнэ

Закаменай аймагай колхозууд һүүлшын хэдэн жэлдэ ехэ барилга хэнэ. Аймаг дотор саг үргэлжэ хүдэлхэ барилгашадай 16 бригада хүдэлнэ. Тэдэ барилгануудта хамта дээрээ 200 шахуу хүн ажаллажа байна.

Барилгын эдэ бригаданууд жэлэй эхинһээ хойшо хамта дээрээ 600 үнеэдэй байха 6 байра, 625 тугалай багтаамжатай типовой 7 байра, туд бүридөө 500 хонином багтаха 10, тахяагай 2, гахайн фермэ, колхозой правлениин конторо, клуб болон бусад барилгануудые барижа ашаглалгада оруулаа. Жэлэй эсэс хүрэтэр үшөө хэдэн барилга хэгдэхэ юм.

«Коммунизмын зам» колхоздо барилга илангаяа һайнаар ябуулагдана. Жэлэй эхинһээ хойшо колхоздо барилгашадай хоёр бригада хүдэлмэрилжэ, хониной хоёр, үхэрэй нэгэ байра, эмнэлгын пункт, колхознигуудай байха хэдэн гэр, мүн олон худаг малтагдажа, бэлэн болобо.

Мүн Сталинай нэрэмжэтэ колхоздохи барилга дурсагдаһан колхозһоо дутуугүйгөөр ябуулагдана.

А. Бутин.

Красноярск Улан-Удэ хоёрой команда тэнсэбэ

Футболоор Советскэ Союзай түрүү һуури эзэлхын түлөө «Б» классай командануудай хоорондо үргэлжэлүүлэгдэжэ байгаа ээлжээтэ мүрысөөн Красноярск городто һаяхан болобо.

Красноярскын «Локомотив» обществын футболистнар Улан-Удын локомотивайхидтай уулзажа, талмайн эзэд айлшадаа түрүүшын хахадта 1:0 гэһэн тоотойгоор илаһан байгаа. Хоёрдохи хахадтань уланудынхид үсэд шангаар наадажа, тоогоо тэгшэдхээд, 1:1 гэһэн тоотойгоор красноярскынхидтай тэнсэбэ.

Р. Григорьев.

ХИЛЫН СААНАҺАА

ООН-эй Генеральна Ассамблейн онсо тусхай сесси

НЬЮ-ЙОРК, августын 13. (ТАСС). Августын 13-да Москвагай сагаар 17 час 45 минутада ООН-эй Генеральна Ассамблейн онсо тусхай сесси Нью-Йоркдо нээгдэбэ.

Сессидэ ерэһэн олон ороной делегацинуудые гадаадын хэрэгэй министрнүүд толгойлно. СССР-эй делегациие гадаадын хэрэгүүдэй министр А. А. Громыко, США-гэй делегациие — гүрэнэй секретарь Даллес, Англиинхиие — гадаадын хэрэгүүдэй министр Ллойд, Франциинхиие—Кув де Мюрвиль, ОАР-эйхиие — М. Фавзи, Ирагай Республикын делегациие А. Д. Джумард гэгшэд толгойлно.

Советскэ делегаци Дүтын, Дунда Зүүн зүгтэхи байдал тухай асуудалаар резолюциин проект оруулаа.

«Дүтын, Дунда Зүүн зүгтэхи түгшүүрилтэ шанга байдалые зөөлэрүүлхэ, бүхы дэлхэй дээрэ энхэ тайбан байдал тогтонижоруулха зорилгоор Ливан, Иорданиин газар дээрэһээ сэрэгээ дары сагтаа гаргахыень» резолюци дотор США Великобритани хоёрой правительствонуудта дурадхагдана.

Ливанда ошоод байһан ООН-эй ажаглагшадые олошоруулха, мүн Иордани руу бүлэг ажаглагшадые эльгээхэ, тэдээндэ Ливан, Иорданиин газарһаа Америка, Англиин сэрэгэй гаргагдаха ябадалые, мүн эдэ оронуудай хилэ дээрэхи байдалые хинан хаража байхыень даалгаха гэжэ резолюци соо хэлэгдэнэ.

Тусхай заншалай ёһоор, сессиин заседаниие Генеральна Ассамблейн энээнэй урда тээхи сессидэ түрүүлэгшээр һууһан Лесли Мунро (Шэнэ Зеланди) нээгээ.

Һүүлээрнь богонихон забһарлалгын һүүлээр, сессидэ ерэһэн США-гэй президент Д. Эйзенхауэртэ үгэ үгтэбэ.

Ливанай «хуулита правительствын» гуйлтаар лэ США Ливанда сэрэгээ эльгээгээ юм, энэнь ООН-эй Уставай гол ёһонуудые эбдэһэн ябадал бэшэ гэжэ Эйзенхауэр үгэ соогоо хэлээ. Хэрбээ Ливанай «хуулита правительствын» гуйгаа һаань гү, али ООН-эй ябуулгын ашаар Ливанай аюулгүй байдалтай болоо һаань, Холбоото Штадууд Ливанһаа сэрэгээ гаргаха гэжэ тэрэ мэдүүлбэ.

Хэрбээ ондоо оронуудай «хуулита ёһоор гуйгаа һаань» США саашадаашье тэдэ оронуудта сэрэгээ эльгээхэ юм гэжэ Эйзенхауэр хэлээ.

Һүүлээрнь президент Эйзенхауэр «Дүтын Зүүн зүгтэ амгалан байдал тогтоохо программа» соносхоо. Тэрээнь соонь иимэ зүйлнүүд оронхой:

«1. Ливандахи байдалай түлөө ООН-эй харюусалга; 2. Иорданида амгалан байдал тогтоохын тулада ООН-эй зүгһөө хэмжээ абалга; 3. Эдэ оронуудай эрхэтэдые газаа талаһаа худхуулхаяа болихо; 4. Энхэ амгалан байдал сахихын тулада ООН-эй зэбсэгтэ хүсэ байгуулха; 5. Араб оронуудай арадуудай ажабайдалые һайжаруулха, мүн тэдээндэ туһаламжа үзүүлхын тулада нютаг нютагай экономическа хүгжэлтын түсэб зохёохо; 6. Эдэ нютагуудта буу зэбсэг түргэнөөр дахин бүтээлгые болюулха хэмжээнүүд».

Үгэеэ хэлэжэ дүүргээд, президент Эйзенхауэр Генеральна Ассамблейн заседаниин боложо байһан байшанһаа гаража ошоо. Тиигээд 10 минутын забһарлалга соносхогдоо.

Забһарлалгын һүүлээр советскэ делегациие толгойлогшо, СССР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министр А. А. Громыко үгэ хэлэбэ.

США, Англиин сэрэг Ливан, Иорданиин бэеэ даанхай байдалые «ондоо оронуудай зүгһөө ушаруулагдажа байһан аюулһаа» хамгаалхаяа бэшэ, харин тэдэ ороной арадуудые бэеэ даанхай байдалгүй болгожо богоолшолхо, тэдэнэй баялигыень саашадаа дээрмэдэхэ эрхэ нүхэсэл тогтоохо зорилгоор тэндэ оруулагдаа юм гэжэ А. А. Громыко хэлэбэ. 1956—1957 онуудта США-гэй нефтиин монополинууд Дүтын Зүүн зүгэй оронуудһаа 2,5 миллиард доллар олзо олоһон байна. Тиимэһээ иимэ ехэ олзо оруулдаг нефть алдахагүйн тулада США Великобритани хоёрой монополинууд Дүтын Зүүн зүгтэ саг үргэлжэ сэрэг дай хэнэ гэжэ А. А. Громыко хэлэбэ.

Дүтын, Дунда Зүүн зүгэй гүрэнүүдтэ экономическа туһаламжа үзүүлхэ тухай США-гэй президентын энэ сесси дээрэ хэһэн дурадхал хаража үзэгдэхэ ёһотой. Тиигэбэшье Ливан Иордани хоёрһоо гадаадын сэрэгые дары сагтаа гаргаха тухай асуудал түбхын түрүүндэ шиидхэгдэхэ ёһотой гээшэ. Тэндэхи оронуудта экономическа туһаламжа үзүүлхэ гэһэн хөөрэлдөөгөөр Генеральна Ассамблейн анхаралые энэ гол шухала асуудалһаа хадууруулжа огто болохогүй.

Советскэ Союз эб найрамдалда дуратай бусад гүрэнүүдтэл адли энхэ тайбан байдал хамгаалжа, тогтонижоруулхын тулада шухала хэрэгтэй бүхы юумые саашадаа хэхэ. Манай иигэжэ шиидэнхэй байһамнай Н. С. Хрущев Мао Цзэ-дун хоёрой уулзаһан тухай һаяхан толилогдоһон коммюникедэ эли тодоор хэлэгдэнхэй гэжэ А. А. Громыко мэдүүлбэ.

Арабуудай Нэгэдэмэл Республикын гадаадын хэрэгүүдэй министр Фавзи Америка, Англиин сэрэгые Ливан Иордани хоёрһоо дары гаргаха тухай советскэ делегациин оруулһан резолюциин проектые дэмжээ.

Энээгээр үглөөнэй заседани дүүрээ. Удаадахи заседани августын 14-дэ болохо.

СТОКГОЛЬМСКО КОНГРЕСС ДЭЭРЭ

Корреспондентын тэмдэглэлһээ

Манай самолёдой Стокгольмдо дүтэлжэ ерэхэдэ тэнгэри бүрхэжэ эхилээ һэн. Хурса элшэтэ наран, нюдэ һаргама хүхэ сэнхир огторгой, Балтиин далайн үргэн ехэ уһан гэнтэ харагдахаяа болижо, самолёдой сонхо бүтүү хара манаар, хура бороогоор хаагдаба. Самолёт соомнай харанхы боложо, бидэнэр хөөрэлдэхэеэшье болижо, үгэ дуугүй һуунабди...

Стокгольмын аэродромдо ерэжэ буухадаашье манай нүхэд зугаа наадатай болобогүй. Яахадааб гэхэдэ, бидэнэр аэродромдо буун сасуугаа. Америкын сэрэгэй Ливанда ороһон тухай һанаа зобоомо мэдээсэл дуулаа һэмди. Шэгыень харахада урда зүгэй хүн янзатай, нэгэ танигдаагүй хүн бидэндэ дүтэлжэ: «энэ юун боложо байна гээшэб? Олон түмэн арадуудай һанамжые үхэлэй наймаашад оройдоошье тооногүй гээшэ гү? Буу зэбсэг хуряахын түлөө Конгрессэй үглөөдэр эхилһэнэй хэрэг бии гээшэ гү?» гэжэ хороо бусалан хэлээ һэн. Тиихэдэнь «үглөөдэртөө конгрессээ эхилхэ хэрэгтэй. Эб найрамдал хамгаалха ажал-ябуулгаяа улам эршэмтэйгээр ябуулха бүримнай, хархис этэгээдүүдтэ хара хэрэгээ үйлэдэхэнь улам бэрхэтэй болохо» гэжэ мантай хамта ябалсагшадай нэгэн, мэдээжэ уранзохёолшо бата найдангяар харюусаба.

Буу зэбсэг хуряалгаха, амгалан тайбан холбоо харилсаа үргэдхэхэ зорилгоор Стокгольмско конгресс эмхидхэгшэд конгрессээ хойшолуулха гэжэ оройдоошье һанаагүй. Бидэ Стокгольм ошоһон үдэртөө үдэшэлэниинь табан түбиин түлөөлэгшэдэй үглөөдэр уулзаха байшанда ороходомнай бэлэдхэлэй хүдэлмэри дүүрэжэ байба. 78 ороноһоо 1200 гаран делегадууд, ажаглагшад конгрессто ерээ гэжэ бидэндэ хэлэбэ. Эб найрамдалай тала бариһан немецүүд 141 хүнһөө бүридэһэн (Баруун Германиһаа 95, ГДР-һээ 46) эгээн олон гэшүүнтэй делегаци конгрессто эльгээгээ. Финляндиһаа 93, Франциһаа 84, Италиһаа 82, Индиһээ 74, Арабуудай Нэгэдэмэл Республикаһаа 38 делегат конгрессто ерэһэн байна. Мүн уласхоорондын 15 организаци Конгресстэ түлөөлэгшэдөө эльгээгээ. Улаан хэрээһэнэй Уласхоорондын комитет, эхэнэрнүүдэй Уласхоорондын демократическа федераци, демократическа залуушуулай Уласхоорондын федераци, Ази, Африкын оронуудай һаналаа нэгэдэлгын Совет, Антиатомна лига, эб найрамдал, эрхэ сүлөөгэй түлөө тэмсэдэг эхэнэрнүүдэй Уласхоорондын лига, эб найрамдалай түлөө Эсперантистска хүдэлөөн гэхэ мэтэнүүд тэдэнэй дунда бии.

Дүтын Зүүн зүгтэ империалистнуудай булимтаран ороһон дээрэһээ уласхоорондын байдалай шахардуу шанга болоод байһан үедэ Конгрессэй хүдэлмэри үнгэрөө. Американска булимтарагшадай Ливанда оролго «гансахан Дүтын Зүүн зүгэй арадуудта бэшэ, харин бүхы дэлхэйн арадуудта аюултай. Юундэб гэхэдэ, эндэхи дайн бүхы дэлхэйдэ һүжэржэ, термоядерна буу зэбсэг хэрэглэхэ ябадалда хүргэжэ болохо» гэжэ онсолон тэмдэглэһэн резолюци Конгресс бүри түрүүшынгээ үдэр—июлиин 16-да баталан абаһан байна. Дүтын Зүүн зүгтэ ороһон Америка, Англиин сэрэг булимтархы ябуулгаяа үргэдхэжэ байна гэжэ дуулахадаа, Конгресс Нэгэдэмэл Нацануудай Организацида хандажа, Ливан, Иорданиһаа булимтарагшадай сэрэгые дары гаргуулыт гэжэ уряалһан байна. Мүн энэ эрилтэ Конгрессэй түгэсхэлэй документнүүдтэ оруулагданхай.

Бэеэ даанхай байдалайнгаа түлөө тэмсэжэ байһан оронуудай түлөөлэгшэдтэ Конгрессто хабаадаһан бүхы делегадууд гол анхаралаа хандуулжа байгаа. Заседаниинуудай хоорондохи забһарлалгын үедэ Ирагай, Ливанай болон араб бусад оронуудай түлөөлэгшэдые тойрон делегадууд олоороо суглардаг һэн.

Империализмын хүлһэншэдэй ээзэрхэлгые орон дотороо хайшан гэжэ усадхаһан тухайгаа хөөрэхэеэ баатарлиг ирак арадай түлөөлэгшэ Сафа Хафизай трибунада гарахадань, Конгрессто хабаадагшадай тэрэниие нэрьемэ альга ташалгаар угтаһан ушар марташагүй юм. Мүнөө Ирак национальна сүлөөрэлгын түшэг тулгуури болоо. Эб найрамдалда дуратай арадуудай хоорондохи хани барисаанай туг Багдадта намилзуулагдаа гэжэ тэрэ хэлэһэн байна.

Тэрэшэлэн Ливанай уранзохёолшо Жорж Ханнын хэлэһэн үгые делегадууд тон анхаралтайгаар шагнаа. Дүтын Зүүн зүгтэ юун боложо байһые үнэн сэхээр Америка, Англиин арадуудта хөөрэжэ ошыт гэжэ США-гэй болон Англиин делегадуудта тэрэнэй хандахадань бүхы делегадууд энээнииень һайшааба.

Ази, Африкын оронуудай делегациин гэшүүд тусгаар заседанида сугларжа, Араб Зүүн зүгтэ «хуули бусаар ороһон булимтарагшадай ябуулгые зогсоохын тула бүхы хүсэеэ гамнангүй тэмсэхыень» һайн сэдьхэлтэ бүхы хүнүүдые уряалһан хандалга баталан абаа. Энэ хандалгые дэмжэжэ, Латин Америкын оронуудай делегацинууд тусгаар деклараци толилоо.

США, Англиһаашье ерэһэн эб найрамдалай тала баримталагшадай делегацинууд Дүтын Зүүн зүгтэ боложо байгаа үйлэ хэрэгүүдые обёороогүй хэбэртэй һуугаагүй. Конгресс дээрэ үгэ хэлэһэн Америкын публицист Скотт Ниринг иигэжэ мэдүүлээ: «Дунда Зүүн зүгэй оронуудһаа США-гэй зэбсэгтэ хүсэнүүдые дары гаргаха тухай Конгрессэй табиһан эрилтые бидэнэр дэмжэнэбди». Иорданиһаа Англиин сэрэгые дары гаргаха тухай эрилтэ табиһан телеграмма Англиин делегаци премьер-министр Макмилланда, лейбористска оппозициин ударидагша Гэйтскеллдэ эльгээгээ.

Манай советскэ делегаци Конгрессто тон ехэ анхаралаар хүреэлэгдээ. Уранзохёолшод Илья Эренбургын болон Борис Полевойн, худалдаа наймаанай Бүхэсоюзна палатын президиумэй түрүүлэгшэ М. В. Нестеровэй, Коломенскиин, Крутицкиин митрополит Николайн трибунада гарахадань зал дотор абяа шэмээгүй болошоһыень тон элеэр һананаб.

Советскэ делегациин гэшүүдэй хэнэйншье, хаанашье харагдаа һаань, тэдэниие олон зон тойрожо хөөрэлдэдэг байгаа. Тэдэнэр советскэ хүнүүдэй ямараар ажаһуудаг, тэдэнэй юун тушаа бододог, эб найрамдалай түлөө яажа тэмсэдэг тухай бултадаа һонирходог байба. Швед арад ниислэл хотодоо Конгресс үнгэргэхэ хэрэгые баяртайгаар хүлеэн абажа, тэрээндэ хабаадагшадые халуун анхаралаар хүреэлээ. Конгрессэй хүдэлмэриие эб найрамдалай хорото дайсадай таһалдуулха гэһэн һэдэлгые буруу һүргэһэндэнь тэдээндэ тусгаар баясхалан хүргэмөөр.

Социалистическэ гүрэнүүдһээ тэрьедэжэ ошоһон хулиганууд болон контрреволюционно, фашистска этэгээдүүдһээ бүридэһэн бүлэг дайсад элдэб оронуудһаа Стокгольмдо ерэһэн байна. Тэдэнэр Стокгольмдо зарлагдаһан Конгрессэй хүдэлмэридэ һаад хэхэ гэһэн зорилготой байгаа. Гэбэшье, швед арадай зэбүүрхэн дураа гутахадань, эдэ хорото дайсад гэдэргээ сухаряа.

Швециин эгээлэй хүнүүд тухай хэлэхэ болоо һаа, тэдэнэр Конгрессто хабаадагшадта саг үргэлжэ талархадаг байгаа. Конгрессэй боложо байһан «Эриксдальсхаллен» гэжэ залай дэргэдэ үдэр бүри швед хүнүүд олоороо суглардаг һэн. Тэдэнэр эб найрамдал хамгаалагшадые амаршалаад, Конгрессэй хүдэлмэридэ амжалта түйлахыень делегадуудта хүсэдэг байгаа. Стокгольмын залуушуул Конгрессэй делегадуудта блокнот дээрээ дурасхаал болгон гарыень табюулха гү, али үбсүүндэ зүүдэг значок бэлэг абахые хүсэдэг һэн.

А. КРАСИКОВ.

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 26. Телефоны редакции: редактора 46-32, зам. редактора—32-74, отв. секретаря—27-37, отделов: партийной жизни и экономики—47-59, пропаганды и местной информации—35.. культуры и быта — 34-05, писем трудящихся и переводов—24-74, корректорская—32-67, бухгалтерия—37-32. Для междугородных переговоров—16.

Н 00816. Типография Министерства культуры Бурятской АССР. Зак. №